

OSA 3

Maakunnan Parhaat Maisemat

Etelä-Savon valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden
maisema-alueiden päivitysinventointi 2011-2013

Leena Lahdenvesi-Korhonen

3.2.9 Mäntyharju	150
3.2.9.1 Jäniskylä - Virransalmi M	150
3.2.9.2 Kallalahti M.....	152
3.2.9.3 Mikkonen M.....	154
3.2.9.4 Pärnämäki M.....	156
3.2.9.5 Muut inventointien yhteydessä tarkistettut alueet	157
3.2.10 Pertunmaa	158
3.2.10.1 Anettu M.....	158
3.2.10.2 Ruorasmäki M.....	160
3.2.10.3 Ruuttila M.....	162
3.2.11 Pieksämäki	164
3.2.11.1 Kuosmala M	164
3.2.11.2 Längelmäki-Hurskaala M	166
3.2.11.3 Uuhimäki - Mäenpää M	169
3.2.11.4 Niemenkylä M.....	171
3.2.11.5 Pallolanmäki M	174
3.2.11.6 Toikkala-Halkokumpu-Pitkämäki M	176
3.2.11.7 Vehmaskylä M	179
3.2.11.8 Väisälä M	182
3.2.11.9 Hällinmäki P	184
3.2.11.10 Kaipaanmäki P	186
3.2.11.11 Leppämäki-Isokylä P	188
3.2.12 Puumala	190
3.2.12.1 Hamula M	190
3.2.12.2 Lietvedentie M.....	192
3.2.12.3 Luukkola M	195
3.2.12.4 Niinisaari-Liehtalanniemi M	197
3.2.12.5 Pirttimäki M	199
3.2.12.6 Auvila P	201
3.2.12.7 Kaijansalo P.....	203
3.2.12.8 Lintusalo P	205
3.2.12.9 Luukkosenkylä P	207

3.2.9 Mäntyharju

3.2.9.1 Jäniskylä - Virransalmi M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi

‘Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki’

Pinta-ala

116 ha

Jäniskylä-Virransalmi sijaitsee noin 10 km Mäntyharjun kirkolta lounaaseen Jaalantien varressa. Virransalmi yhdistää Juolasveden ja Sarkaveden. Alueella on ollut asutusta jo 1500-luvulta lähtien. Salmessa on kulkenut historiallinen hämäläisen ja karjalaisen asutuksen raja.

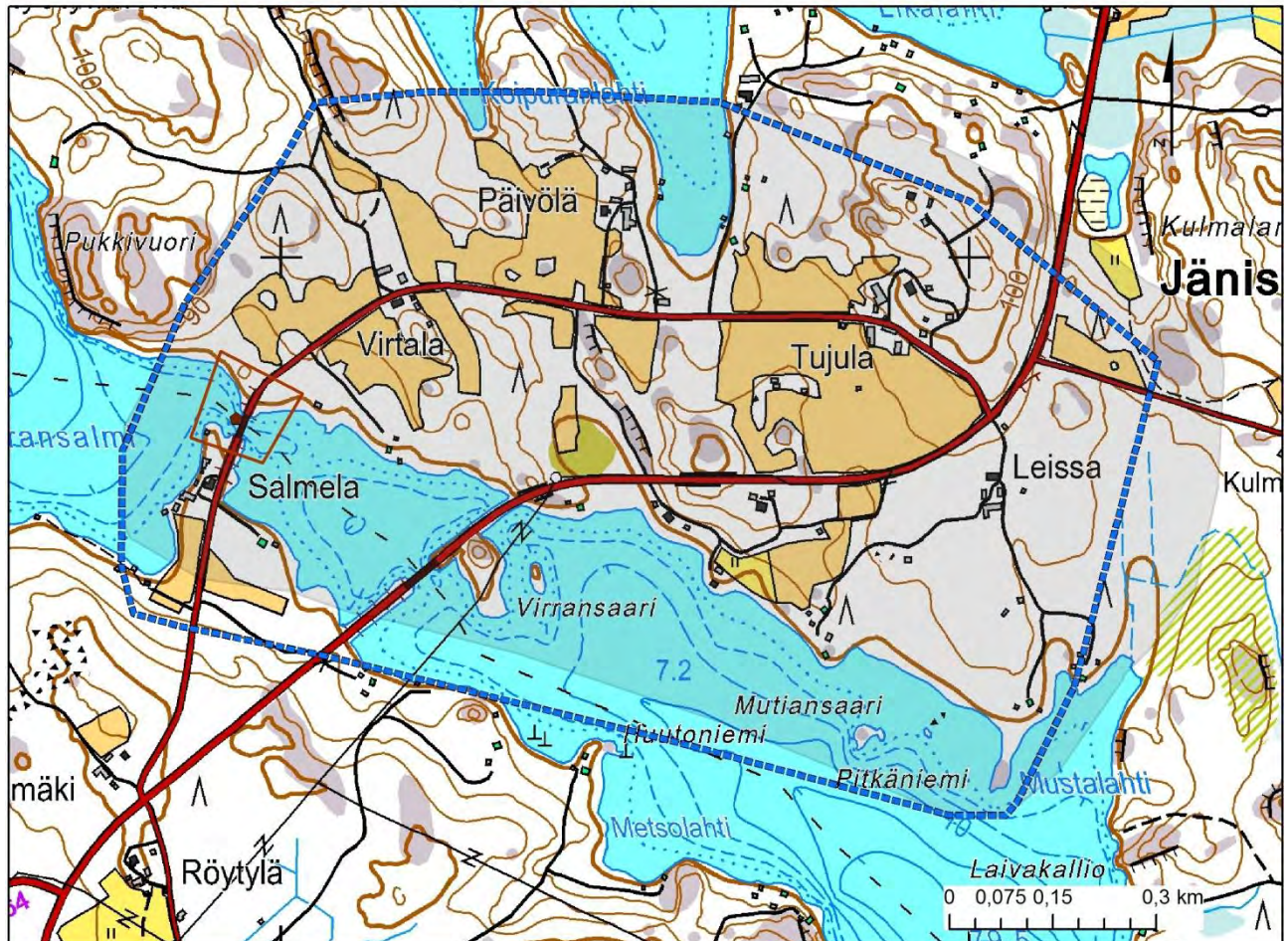
Maiseman perusrakenteena ovat lukuisat luode-kaakko -suuntaiset moreenikumpareet. Pellot on raivattu kumpareiden etelärinteille ja asutus on asettunut peltojen keskelle. Kumpuilevaa maisemaa kehystävät kapeat lehtipuuvaltaiset reunavyöhykkeet, alueen metsät ovat mäntyvaltaisia kuivahkoja kankaita. Asutusta on muodostunut salmen molemmille rannoille mäkien välisiin notkoihin, laajimmat peltoaukeat ovat salmen pohjoisrannalla. Pihapiirit ovat avoimia ja perinteisiä. Pihapuina on kuusia, koivuja sekä jaloja lehtipuita mm. vaahteroita. Ranta-alueilla on säilynyt venevajoja. Uuden ja vanhan tien välinen viljelysmaisema avautuu parhaiten uudelle maantielle. Peltojen keskellä on latoja kiviröykkiötä ja katajia. Virransalmen ranta-alueilla on laidunnettu hakamaa. Maisema on hyvin pienipiirteistä, kumpuilevaa ja vaihtelevaa.

Maisema-alueen läheisyydestä tunnetaan arkeologisia kohteita, mm. kalliomaalaus. Mäntyharjun kirkolta rakennettiin tie Virransalmen kautta littiin v. 1857. Sillan rakentamista Virransalmen lossin paikalle suunniteltiin jo 1860 -luvulla, mutta silta rakennettiin vasta v. 1937. Rautarakenteinen silta on museosilta

mielenkiintoisen teräskonstruktionsa takia.

Arviointi

Lounais-Savon järvisuudun tyypillinen viljelty maisema, missä kyläalueet sijoittuvat useimmiten vesireittien varsille. Kallioisen ranta-alueen monipuolinen, pienehkö viljelyaukea, johon liittyy historiallinen lossi- ja siltapaikka.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009
- Rakennussuojelukohde

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.9.2 Kallalahti M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi
'Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki'

Pinta-ala
160 ha

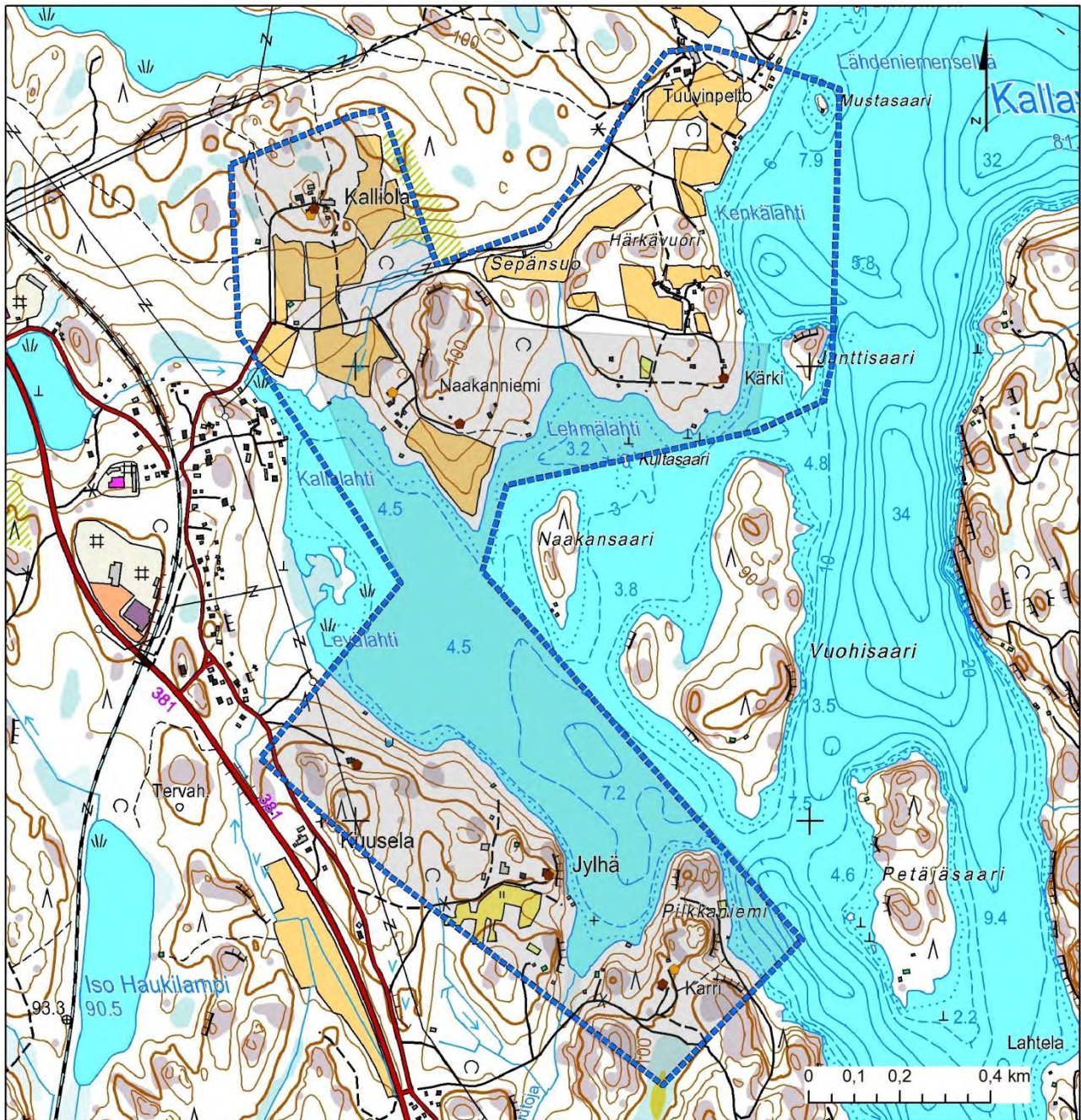
Kallalahden maisema-alue sijaitsee noin kaksi kilometriä Mäntyharjun keskustasta kaakkoon. Maiseman perusrakenteena ovat monet luode-kaakko -suuntaiset moreenimäet, mutta maisemakuva on kuitenkin pohjois-etelä -suuntautunutta.

Viljelysalat on raivattu mäkien etelärinteille ja lähelle rantoja. Alueen muutamat vanhat maatilakeskukset sijaitsevat järveen laskevien rinnepeltojensa pohjoisreunassa tai peltojen keskellä. Talot keskenään ovat suhteellisen etäällä toisistaan ja muodostavat vain löyhän ryhmäkylän. Yhden lahden ympärille on rakentunut poikkeuksellisen monta 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun huvilaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat vanhat huvilat: Kalliola, Jylhä, Kärki, Karri, Martikkala ja Naakanniemi eivät ole rannalla vaan rinteillä, jonkun matkan päässä muusta asutuksesta ja toisistaan. Huviloilta ei ole näköyhteyttä toisilleen. Pihapiirit ovat avoimia. Pihoissa on varttuneita kuusia ja koivuja, mutta myös mm. lehmuksia. Kalliolan ja Naakanniemen pihoja rajaa kookas syreeniäita. Pihoja ja viljelykuvioita kehystävät lehtipuuvaltaiset rehevät reunavyöhykkeet, alueen metsät ovat mäntyvaltaisia sekametsiä, mutta myös kuusikoita. Rinnepeltojen reunavyöhykkeillä on runsaasti myös pihlajia ja jonkin verran katajia.

Alueella on säilynyt kiviaitoja ja Kalliolassa kiviaitojen kehystämä kuja.

Arviointi
Kallanlahti on edustava esimerkki Mäntyharjun vanhasta huvilarakentamisesta ja vanhasta

huvilakulttuurista.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Rakennussuojelukohde
- Arvokas rakennusperintökohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.9.3 Mikkanen M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi
'Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki'

Pinta-ala
91 ha

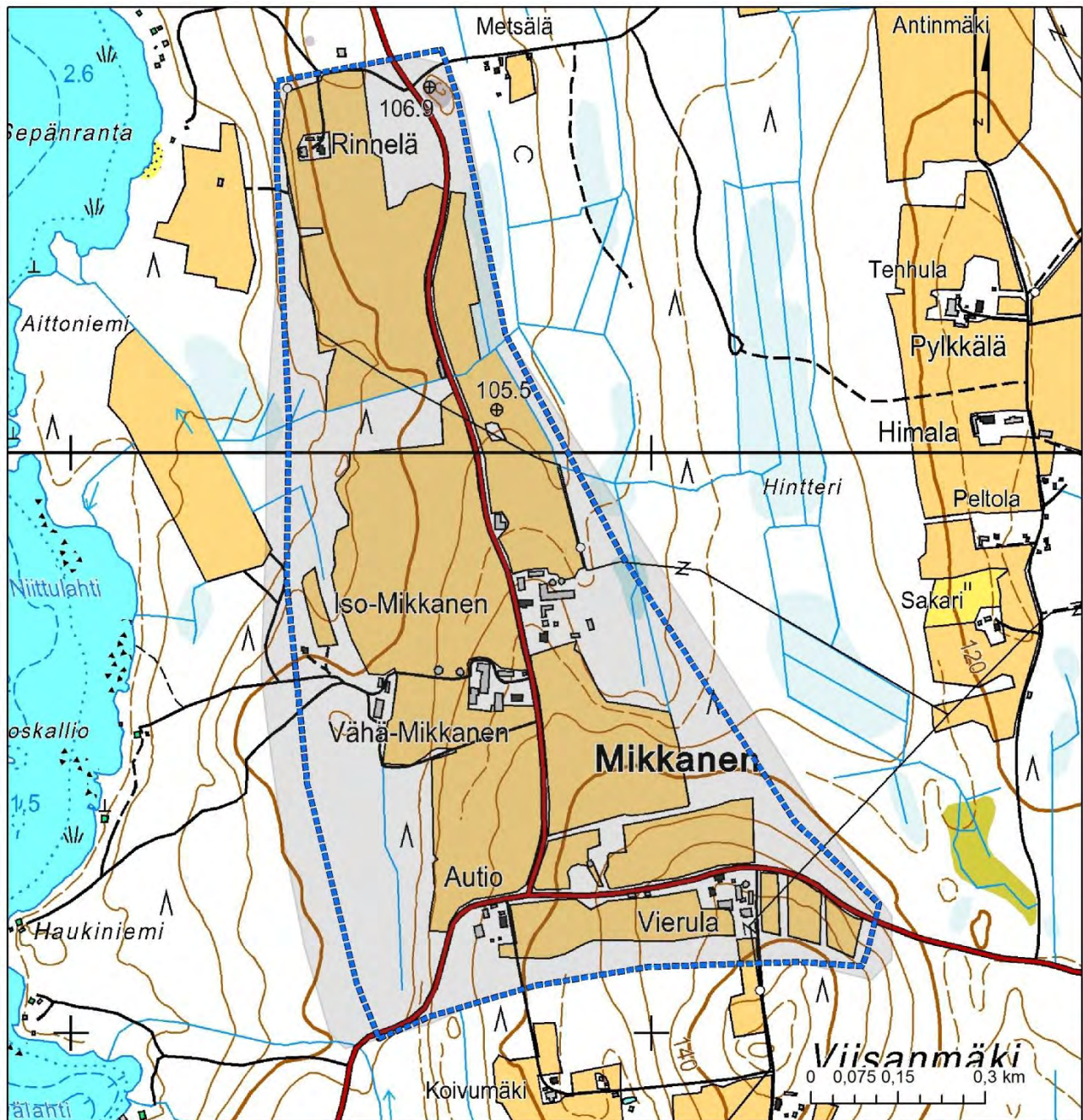
Mikkasen maisema-alue sijaitsee noin 18 km Mäntyharjun kirkolta pohjoiseen Tuusjärven läheisyydessä sen itäpuolella. Alue on noin 150 metrin korkeuteen nousevan Viisanmäen loivimmalle rinteelle raivattu viljelyaukea. Alueella on ollut asutusta jo 1500-luvulta. Se on ollut hämäläisten ja savolaisten asuinalueiden raja-alueita.

Maiseman perusrakenteen muodostavat laajat loivasti kumpuilevat lähes etelä-pohjois -suuntaiset harjanteet. Pellot on raivattu harjanteiden länsirinteille. Maisema-alue rajoittuu lännessä Tuusjärveen. Avointa laajaa peltoaluetta kehystävät koivuvaltaiset reunavyöhykkeet sekä niiden takana tuoreet kuusivaltaiset kankaat. Mäen yli kulkevalta maantieltä avautuu pitkiä näkymiä Mikkasen peltujen ja Tuusjärven yli. Peltomaisema on poikkeuksellisen avoin ja peltokuviot laajat.

Tilat ovat sijoittuneet peltujensa keskelle, kylätien varteen löyhäksi nauhaksi, kohtuullisen matkan päähän toisistaan. Pelloilla on kiviaitoja tilojen rajoilla. Pihapiirit ovat avoimia ja niissä on paljon eri-ikäisiä rakennuksia, vanhimmat ovat 1700-luvulta. Pihapiireissä on myös runsaasti puutarhakasvillisuutta sekä varttuneita pihapuita, kuusia, koivuja sekä jaloja lehtipuita. Pihapiirien kasvillisuus on runsasta ja muodostaa kontrastin avoimelle vähäpuustoiselle, ympäröivälle peltoalueelle.

Arviointi
Pitkään viljelty, seudulle tyypillinen korkean mäen ylärinteen viljelyaukea, jolta aukeaa pitkiä näkymiä

ympäröivään järvi- ja metsämaisemaan. Alueen pitkään jatkunut käyttö näkyy vielä pihapiirien rakennuskannassa ja peltojen kiviaidoissa.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.9.4 Pärnämäki M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi

'Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki'

Pinta-ala

61 ha

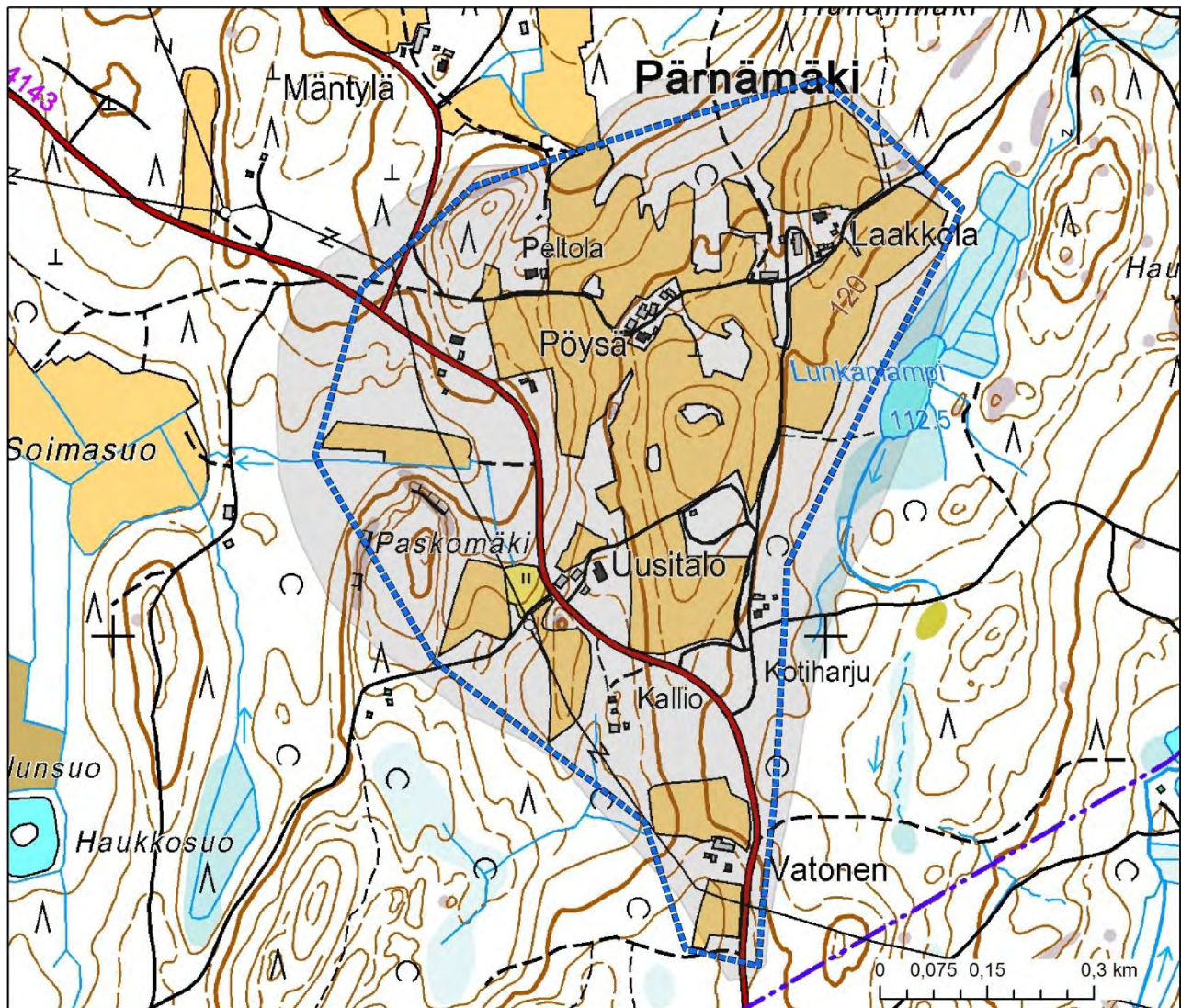
Pärnämäen maisema-alue sijaitsee noin 23 km Mäntyharjun kirkonkylältä lounaaseen. Alueella on ollut asutusta jo 1500-luvulta, jolloin se kuului Mäntyharjun hämäläiskylään.

Maiseman perusrakenteena ovat etelä-pohjois -suuntaiset moreenikumpareet. Pellot on raivattu kumpareiden rinteille, myös pohjoisrinteille sekä lakialueille. Pihapiirit sijaitsevat kumpareiden rinteillä, peltojensa keskellä ei kuitenkaan laella. Aukean keskipiste on 135 metrin korkeuteen kohoava avoin kumpare, jonka ympärille pihapiirit ja kylätie ovat ryhmittyneet. Peltojen keskellä on kivisiä saarekkeita, laitumia kehystävät kivi- ja puuaidat. Reunavyöhykkeet ovat hyvin rehevät. Peltomaisemassa, kivisissä saarekkeissa, on myös yksittäisiä pylväskatajia ja mäntyjä. Kumpuilevaa maisemaa kehystävät tuoreet kangasmetsät. Laajaa yhtenäistä näkymää ei ole, mutta mutkittelevilta teiltä avautuu jatkuvasti vaihtelevia näkymiä pelloille ja viereisille metsäisille mäille. Pihapiirit ovat avoimia, pihapuina ja tilojen maamerkkeinä on varttuneita kuusia ja koivuja. Maisema on hyvin vaihtelevaa, kasvillisuudeltaan myös hyvin rehevää.

Lunkan eli Lakkolan talo toimi 1680-luvulta vuoteen 1809 rykmentin piiskurin puustellina. Toinen vanha tila on Pöysä. Nämä päätalot ovat samannimisinä nykyisillä paikoillaan. Maantie rakennettiin kuvernöörin v. 1910 tekemällä päätöksellä Kousanniemi-Pärnämäki.

Arviointi

Erittäin pienipiirteinen ja vaihteleva mäkien rinteiden peltomaisema monine pihapiireineen ja pellonraivauksen jättämine kivikasoineen ja -aitoineen seudulle tyypillisessä mäkisessä metsämaisemassa.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.9.5 Muut inventointien yhteydessä tarkistettut alueet

- Mäntyharjun Tuustaipale-Toivola, paikallisesti arvokas maisema

3.2.10 Pertunmaa

3.2.10.1 Anettu M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi

'Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki'

Pinta-ala

25 ha

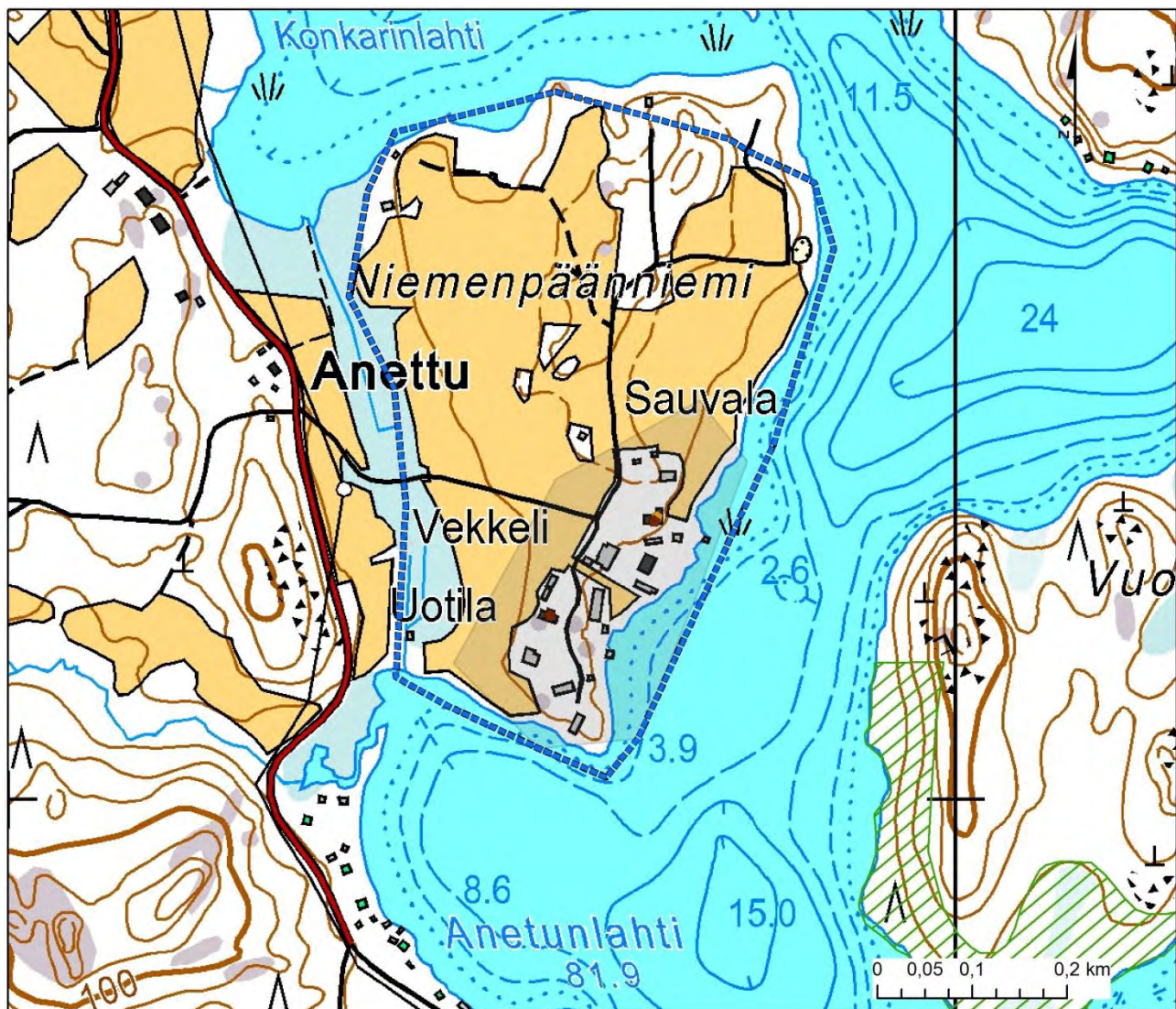
Anetun maisema-alue sijaitsee 14 km Pertunmaan keskustasta lounaaseen lähellä 5-tietä. Anettu on maatalouden muokkaama Ylä-Räävelin niemen rantamaisema perinteisine talouskeskuksineen. Maiseman perusrakenteen muodostaa voimakkaasti vesistöön työntyvä, melkein kuroutunut, melko tasainen rannoilleen laskeva niemi. Alueen harjamuodostuma on koillis-lounais -suuntainen. Maisema-alueen keskiössä on avoin peltomaisema, missä myös harjanteen lakialue on raivattu pelloksi.

Alueen kolme tilaa ovat ryhmittyneet tiiviiksi nauhaksi niemen kaakkoisrannalle. Anetun pihapiirit ovat avoimia ja puutarhakasvillisuudeltaan runsaita. Sauvalaan johtaa koivukuja. Uotilan pihapiiriä kehystävät varttuneet kuuset. Avointa peltomaisemaa kehystää rehevä, koivuvaltainen sekametsäkaista, missä on mukana myös pienempiä kuvioita mäntyä sekä kuusta. Läheinen Ylä-Rievelin vesimaisema ei aukea peltomaisemaan.

Anettu on Elias Lönnrotin matkakertomuksen rantautumispaikka. Alueen läheisyydessä on useita Anetun Natura-kohteita, mitkä ovat tärkeitä uhanalaisen lintulajin elinalueita.

Arviointi

Maatalouden muokkaama rantamaisema perinteisine talouskeskuksineen.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Natura 2000 -alue
- Rakennussuojelukohde
- Arvokas rakennusperintökohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.10.2 Ruorasmäki M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi
'Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki'

Pinta-ala
99 ha

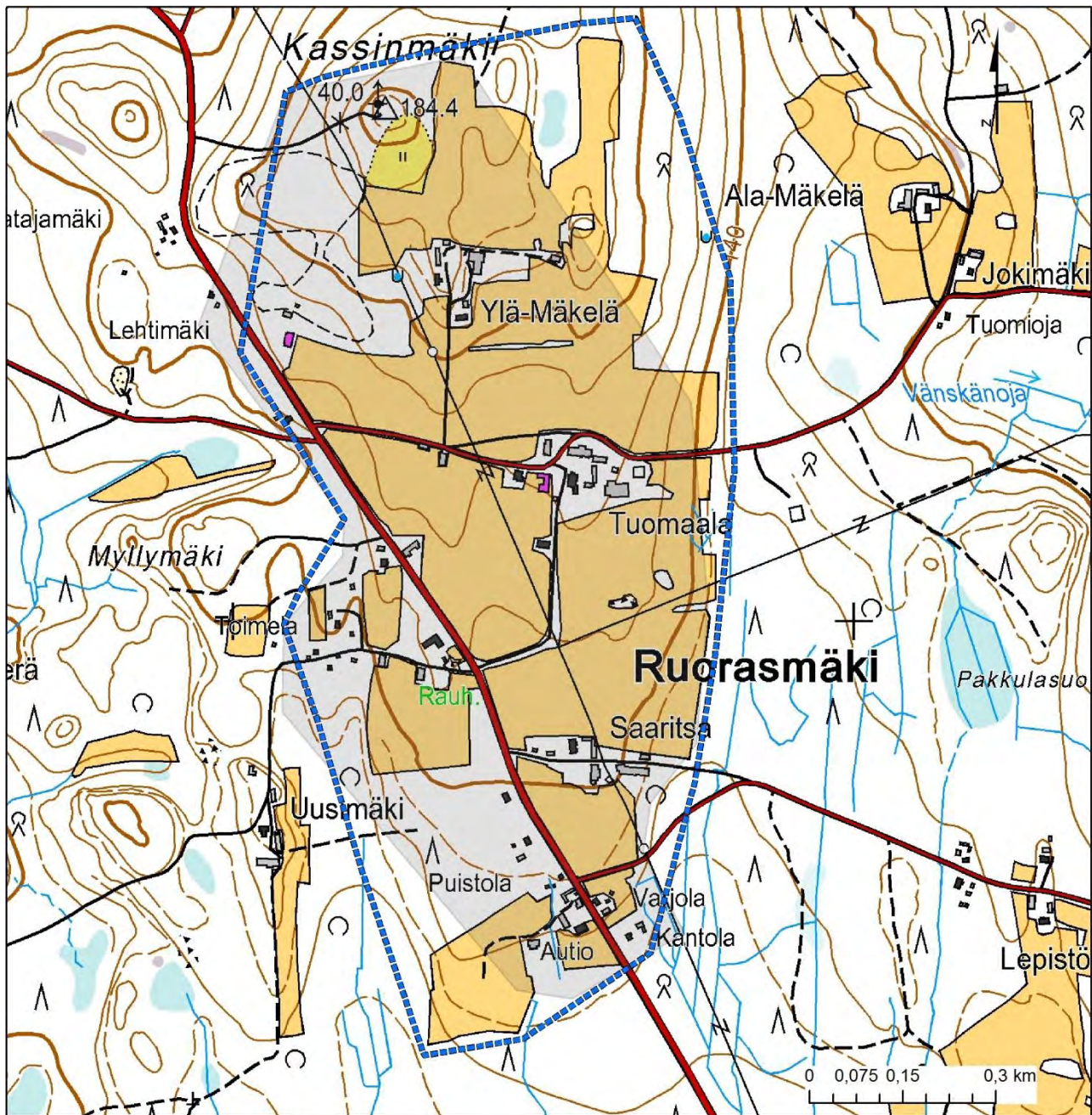
Ruorasmäen maisema-alue sijaitsee Pertunmaalta Joutsaan vievän tien varressa, noin yhdeksän kilometriä Pertunmaan keskustasta. 1500-luvun lopulla Ruorasmäkeä on pidetty yhtenä alueen vauraimmista kylistä.

Maiseman perusrakenteen muodostaa yli 184 mpy kohoava Kassinmäki. Pellot on raivattu Kassinmäen etelärinteille ja asutus on asettunut viljelystensä lomaan sekä myös tiestön varrelle ryhmäkyläksi. Peltoaukeaa kehystävät tuoreet kuusivaltaiset kankaat. Reunavyöhykkeillä ja saarekkeissa puusto on lehtipuuvaltaista. Tienvarressa on yksittäisiä maisemapuita mm. varttunut käppyräinen mänty. Kassinmäeltä avautuu laaja näköala rinteellä olevaan perinteiseen maanviljelysmaisemaan.

Pihapiirit ovat avoimia ja niissä on monen ikäisiä rakennuksia. Vanhinta asutusta edustaa Aution tila, jonka päärakennus on 1800-luvulta, myös Saaritsan rakennukset ovat 1900-luvun alkupuolelta. Ruorasmäen koulu on valmistunut v. 1917. Pihoiissa on runsaasti puutarhakasvillisuutta, varttuneita kuusia ja koivuja pihapuina sekä jalolehtipuita mm. lehmuksia. Koivuvietteet kehystävät paikoin myös tienvarsia sekä jakavat peltokuvioita.

Maisema-alueella on luonnonmuistomerkiksi rauhoitettu leppä.

Arviointi
Eteläsavolainen vaarakylä, jolta laelta avautuu laaja maisema.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.10.3 Ruuttila M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Lounais-Savon järvisseutu

Maisematyyppi

'Vesien ja asuttujen kumpareiden mosaiikki'

Pinta-ala

168 ha

Ruuttilan maisema-alue sijaitsee Pertunmaan keskustasta neljä kilometriä etelään. Ruuttila on Pertunmaan vanhinta, Sysmästä käsin asuttua aluetta. 1500-luvulla kylässä oli kolme taloa.

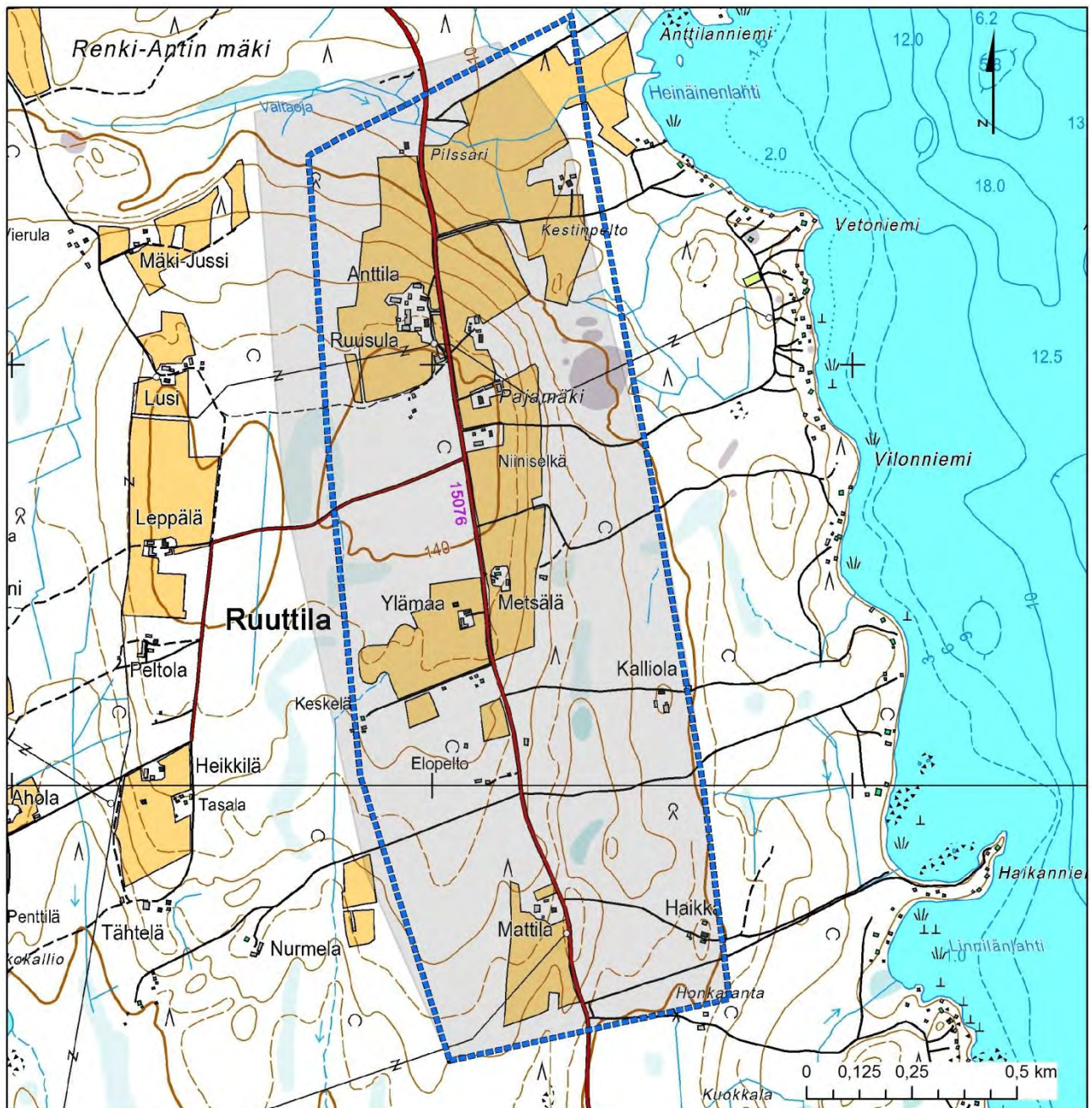
Maiseman perusrakenteena ovat laaja-alaiset rinnakkaiset pohjois-etelä -suuntaiset moreenimuodostumat. Peltoaukea on raivattu laajan muodostuman itä- ja pohjoisrinteille ja myös lakialueelle. Kylätie kulkee rinteiden poikki niin ikään pohjois-eteläsuunnassa ja perinteinen asutus on sijoittunut tien varteen. Uudempaa asutusta on etäällä tien varteen muodostuneesta nauhasta, hieman laaksossa lähempänä Peruvettä. Peltoaukeaa kehystävät tuoreet kuusivaltaiset kankaat. Reunavyöhykkeillä ja saarekkeissa puusto on lehtipuuvaltaista (koivu, leppä, pihlaja). Harjanteella, Metsälän kohdalla, on yksittäisiä mäntyjä maisemapuina tien varressa.

Kylätie kulkee rinteiden poikki niin ikään pohjois-etelä -suunnassa ja perinteinen asutus on sijoittunut tien varteen peltokuvioidensa keskelle. Pihapiirit ovat avoimia. Pihapiireissä on runsaasti puutarhakasvillisuutta sekä pihapuita, jaloja lehtipuita kotikuusien ja koivujen rinnalla. Kestinpellon pihapiirissä on terijoensalavia. Niiniselän pihapiiriä kehystää puuaita. Asuttua viljelyaukeaa kehystävät lehtipuuvaltaiset reunavyöhykkeet sekä tuoreet kuusivaltaiset kankaat. Maisema-alue rajoittuu idässä Peruveteen sekä sen länsipuolella toiseen samansuuntaiseen moreeniharjanteeseen. Peltomaisema avautuu laajana pohjoiseen ja itään ja kohti Peruvettä Ruusulan ja Pajamäen tilojen kohdilta.

Maisema-alueen läheisyydestä tunnetaan muinaisjäänöksiä.

Arviointi

Savolainen vaaranlakikylä, jonka halki kulkevalta tieltä avautuu näköala kauas Puruveden yli.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11 Pieksämäki

3.2.11.1 Kuosmala M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savonseudun seutu

Maisematyyppi

'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala

124 ha

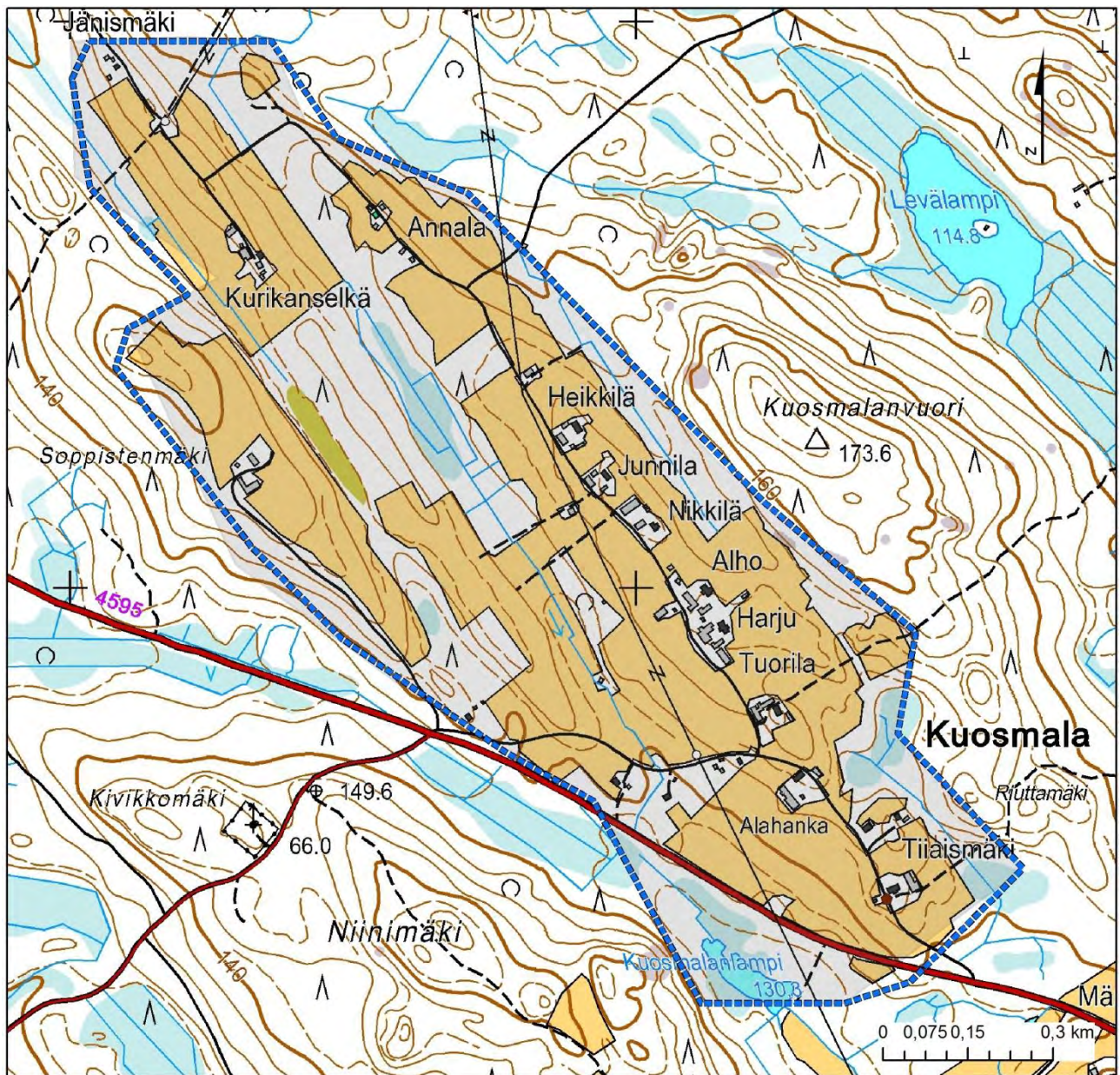
Kuosmalan peltoaukea sijaitsee Pieksämäen keskustasta 23 km kaakkoon ja 10 km länteen Virtasalmen kirkonkylältä, maanteiden risteyksessä. Maiseman perusrakenteen muodostavat luode-kaakko -suuntaiset moreenimuodostumat, joiden väliin jäävät kosteat painanteet. Pellot on raivattu harjanteille harjanteiden suunnan mukaisesti ja talot ovat asettuneet tiiviiksi nauhaksi harjanteella kulkevan kylätien varteen, peltojensa keskelle. Nauha-asutusta kehystävät tuoreet kuusivaltaiset kangasmetsät sekä lehtipuuvaltaiset reunavyöhykkeet. Peltojen reunoilla ja tilojen rajoilla on pätkeä rinteiden suuntaisesti ja poikkirinteeseen tehtyjä kivaitoja.

Monet pihapiirit ovat lähes suljettuja, koska talusrakennuksia on jäljellä paljon. Talusrakennuksia on uusittu viime vuosikymmeninä, mutta ne ovat pääosin harmaiksi patinoituneita, perinteisiä puurakennuksia, mukana on myös punamullattuja. Alueella on vielä muutama kivinavetta, riihi ja lato. Pihapiirin istutuksina on joitakin suuria pihakuusia ja lyhyitä kuusirivejä.

Tiiaismäen talon pellolla, näkyvästi kumpuilevassa kylämaisemassa on talon tuulimylly. Se on rakennettu 1856 tai 1886. Mylly on peltoaukean eteläpään kiintopiste ja viimeisiä seudun parista kymmenestä tuulimyllystä. Alueella on perinnebiotooppeja, luonnonlaidun ja hakamaa.

Arviointi

Vedenjakaja-alueelle tyypillinen keskisuuri mäen rinteitten viljelyaukea useine taloineen, pienipiirteisine ja kivisine peltoineen.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- ◆ Rakennussuojelukohde

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.2 Längelmäki-Hurskaala M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savonselän seutu

Maisematyyppi

'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala

746 ha

Längelmäki – Hurskaalan maisema-alue sijaitsee 22 km kaakkoon Pieksämäen keskusta. Alueen maiseman perusrakenteen muodostavat viisi kaakko-luode -suuntaista selännettä peräkkäin 400-800 metrin välein. Längelmäen korkeimmat harjanteet ulottuvat hieman yli 140 metrin korkeuteen.

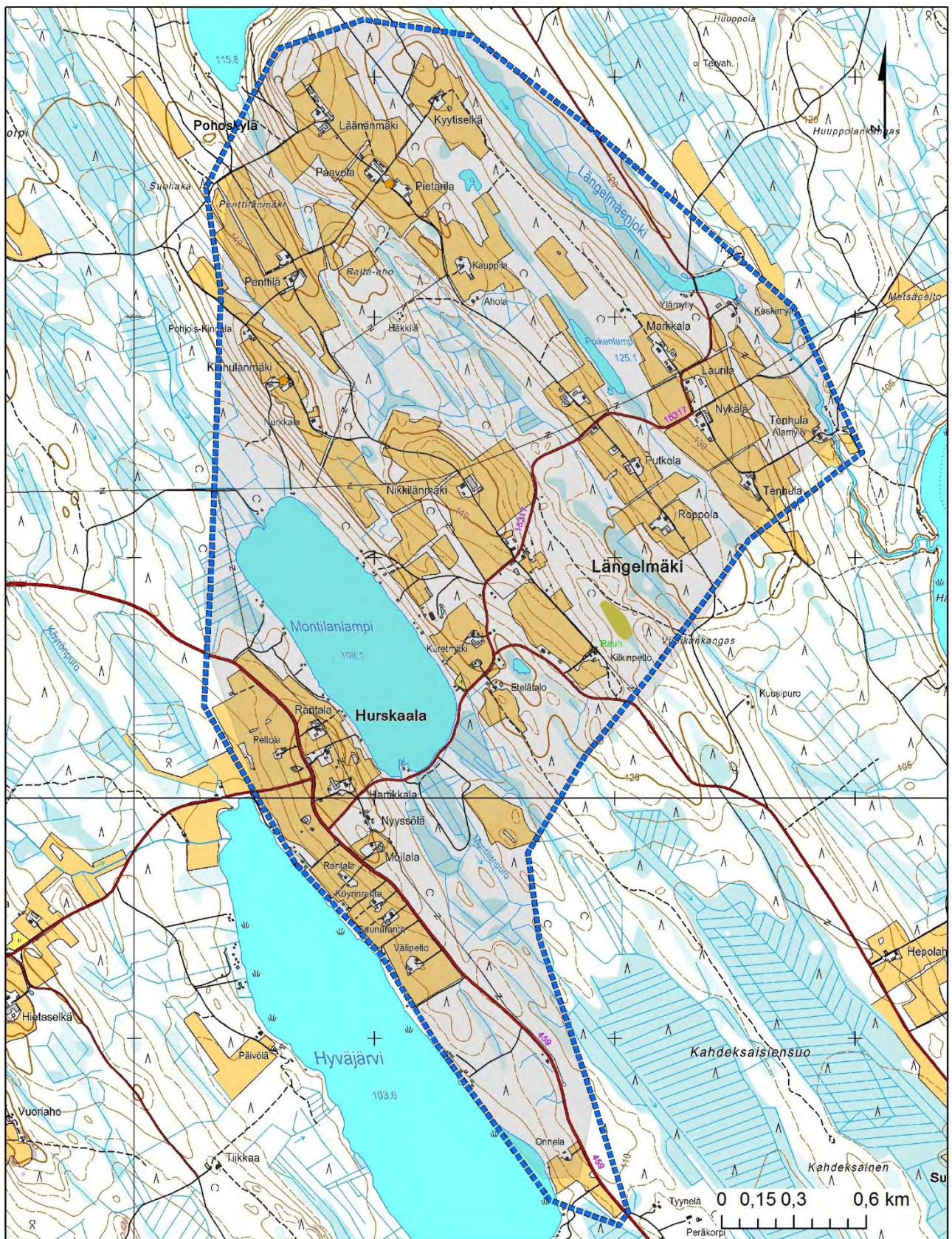
Tilat ovat asettuneet nauhoiksi luode-kaakko -suuntaisesti kulkevien harjanteiden mukaisesti, kyläteiden varteen, peltajensa keskelle. Pellot on raivattu harjanteiden kaakkoisrinteille ja myös lakialueille. Alueen rakennuksista suurin osa on perinteisiä puurakennuksia, joukossa on joitakin uudempia 1900-luvun loppuvuosikymmenten rakennuksia. Pihapiirit ovat avoimia ja ne muodostuvat pääosin perinteisistä puurakennuksista. Pihapiireistä kohoavat avoimessa kylämaisemassa useat maisemapuut, etenkin tilojen kotikuuset ja pihojen varttuneet koivut sekä yksittäisiä jaloja lehtipuita ja koristepuita. Pitkiä näkymiä avautuu etenkin Läänänmäeltä, Penttilänmäeltä, Nikkilänmäeltä ja Hurskaalasta. Maisema-alueen maisemakuva on poikkeuksellisen tasapainoinen ja monipuolinen.

Alueen maisemaa elävöittävät myös useat perinnebiotoopit. Hurskaalan kalliolaidun, mäen rinteessä rajoittuu vesistöön. Varsinainen laidunmetsä ja luonnonlaidun sijaitsevat kallioisessa rinteessä. Penttilän pellonlaidat ja haka Penttilän tilakeskuksen ympärillä olevien peltajien välissä ja reunamilla ovat hyvin hoidettuja reunavyöhykkeitä ja etelähaka. Pellon ja metsän välissä erottuu selvästi vaihteleva pensas- ja marjovien puiden vyöhyke. Paikoin kasvaa pienialaisia niitty-laikkuja. Kyytiselän haka, Kyytiselän tilakeskuksesta pohjoiseen, peltolaitumien reunassa on vanha luonnonlaidun. Alueeseen kuuluu joen

rantaan ulottuva kuusivaltainen metsälaidun.

Arviointi

Alue on Savonseudun perinteistä viljelyseutua, missä pysyvä asutus on muodostunut moreenimuodostumien laelle ja rinteille.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Arvokas rakennusperintökohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.3 Uuhimäki - Mäenpää M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Savoncelän seutu

Maisematyyppi
'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala
70 ha

Uuhimäki - Mäenpään maisema-alue sijaitsee Pieksämäen kaupungin välittömässä läheisyydessä pari kilometriä keskustan pohjoispuolella. Pieksänjärven ja Vangasjärven vesistöjen väliin jäävällä kannaksella.

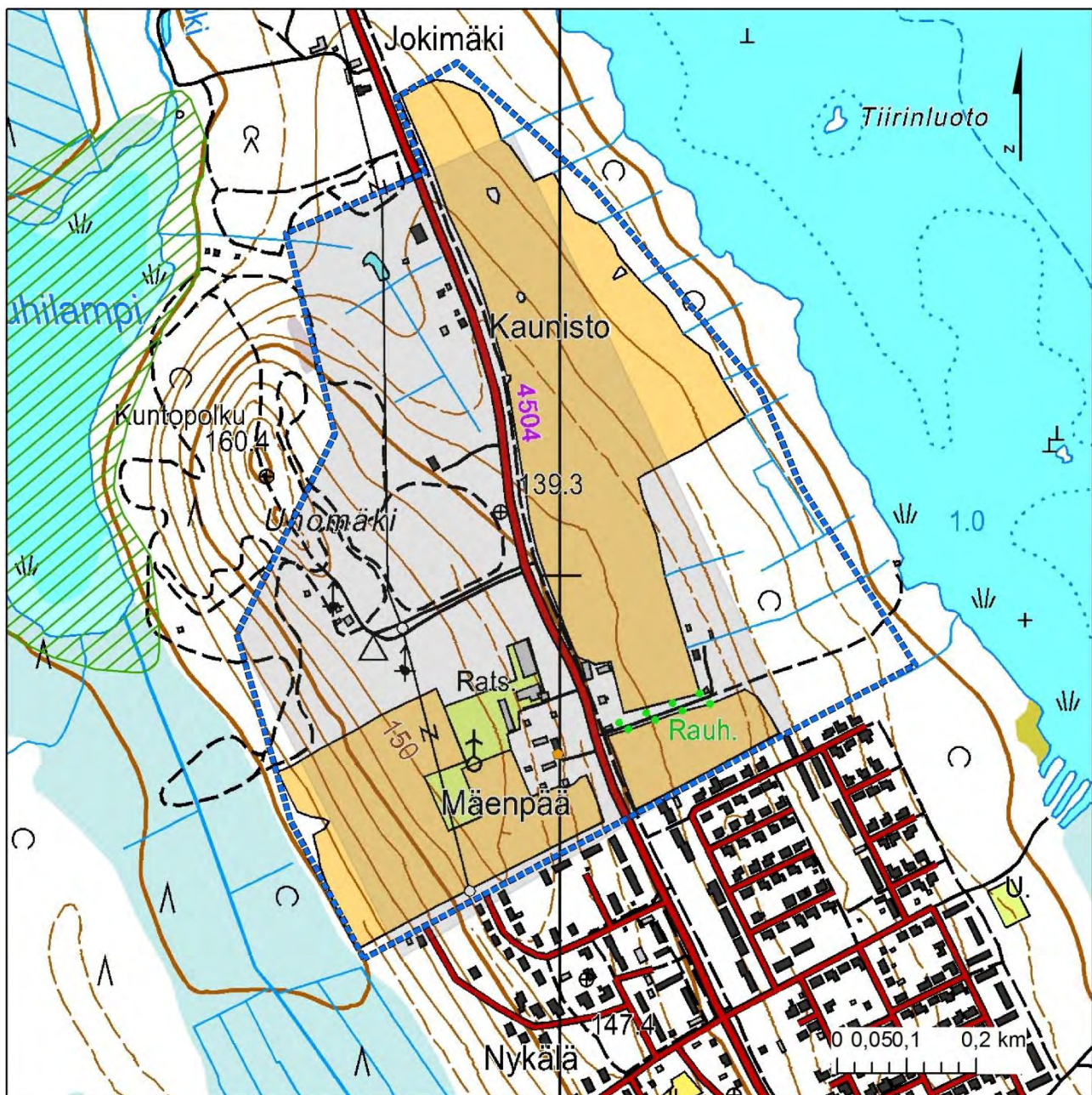
Maiseman perusrakenteen muodostavat luode-kaakko -suuntaiset moreeniharjanteet, mitkä korkeimmillaan nousevat hieman yli 150 mpy. Avointa viljavaa kumpareita kehystävät lehtipuuvaltaiset tuoreet metsät. Mäenpään kartanon lukuisat rakennukset ovat ryhmittyneet useiksi pihoina harjanteen reunalle, peltojen keskelle. Maisema-alueen muut tilat ovat niin ikään ryhmittyneet hieman harjanteen lakialueen alapuolelle rinteeseen löyhäksi nauhaksi. Pihapiirit ovat avoimia. Maisema-alueella elävöittävät lukuisat koivuvietteet, kujat, kuusikujat sekä yksittäiset maisemapuut mm. jalot lehtipuut. Alue rajoittuu sen eteläosassa tiiviiseen taajamarakenteeseen, pientaloalueisiin. Avoin kartanoalue viljelyksineen on taajamamaisessa rakenteessa maisemaa monipuolistava arvo itsessään.

Mäenpään kartanon hieman pohjoispuolella sijainnut Uuhimäki on ollut sotilasvirkatalo. Virkatalon tunnetuin haltija paikkakunnalla oli kapteeni Isak Erik Tigerstedt, joka sai puustellin haltuunsa 1735. Viimeinen virkatalonhaltija oli vuonna 1809 Johan Reinhold von Törne.

Mäenpään päärakennuksen vanhin osa on 1700 -luvulta. 1800-luvulla sen keskiosaa korotettiin ja 1900-luvulla rakennus tehtiin kokonaan kaksikerroksiseksi. Pihapiirissä on myös aitta 1700-luvulta ja muita ulkorakennuksia.

Arviointi

Alue on Savonseudun perinteistä viljelyseutua, missä pysyvä asutus on muodostunut moreenimuodostumien laelle ja rinteille. Alue on rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti sekä luonnonympäristön kannalta arvokas.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- ★ Arvokas rakennusperintökohte

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.4 Niemenkylä M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savonselän seutu

Maisematyyppi

'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala

425 ha

Niemenkylä sijaitsee Jäppilän kirkonkylästä etelään päin Maavedelle vievän tien varrella, 19 km Pieksämäen keskustasta koilliseen. Jäppilän seutu asutettiin luultavasti 1400-luvun puolivälissä. Nimen Jakob skandinaavinen muunnos Jeppe on tuottanut sukunimen Jäppinen, josta on 1500 -luvulta tietoja useista pitäjistä Karjalasta. Jäppiset asuttivat alueen ja kylää kutsuttiin Jäppilänpelloksi, josta myöhemmin muotoutui Jäppilä.

Kylä ja viljelyalueet on raivattu pitkälle Syvänsiin pistävälle kapealle niemelle, joka on loivasti kumpuilevaa harjannetta ja sen lievealuetta. Alueen eteläreunassa oleva Syrjänharju, Kierreniemi, Kuoresaari ja Kaidansaari liittyvät Etelä-Savon suurimpaan ja yhtenäisimpään pitkittäisharjujaksoon Punkaharju - Jäppilä. Alueella on erotettavissa selkeä, hiukan polveileva pääharjanne ja siihen liittyvät laajentumat, deltat ja muut lievealueet. Harjualueella suodattuvat pohjavedet purkautuvat lähinnä Syvänsiin kauttaaltaan läpäisevällä rannalla. Läpäisevän maaperän ansiosta pellot ovat ojattomia.

Kapea niemi, Pennalanniemestä Vitikkalanniemeen on lähes kauttaaltaan raivattu viljelyalueeksi. Peltojen keskeltä, tilalta toiselle ja kylätien varressa avautuu Etelä-Savoon poikkeuksellisia, pitkiä, viljavia ja vain loivasti kumpuilevia peltomaisemia. Kylätieltä avautuu näkymiä myös Iso-Akon Kuusiniemeen että Syvänsille, kylätie kulkee lähellä Haapalahden rantaa niemen länsireunassa. Runsas pihapuusto merkitsee tilojen paikat avoimeen viljelymaisemaan. Maisema sulkeutuu hetkeksi Päivärannan tilalta pohjoiseen,

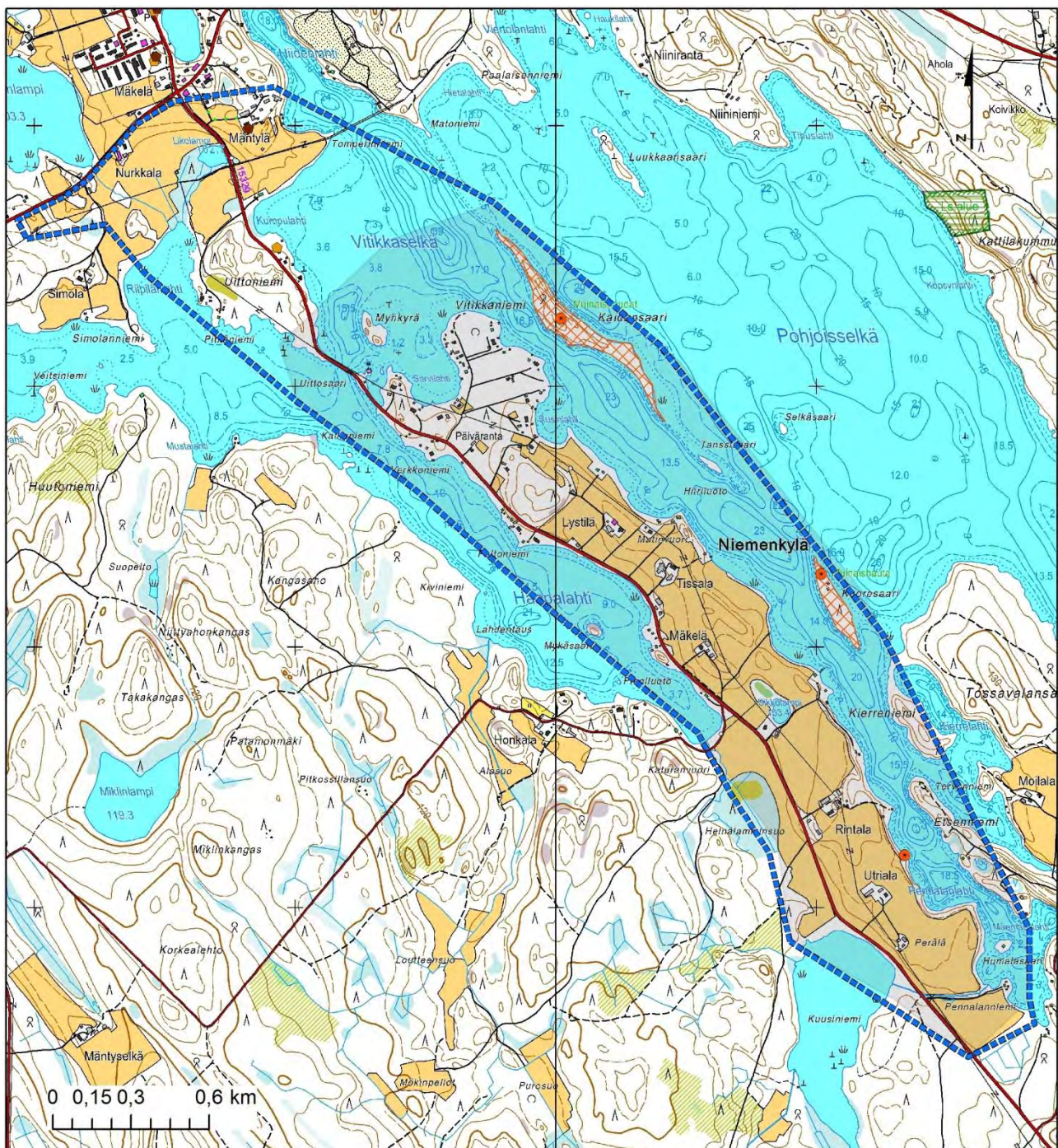
mutta avautuu uudestaan Salmen lavan kohdalla Syvänsin vesimaisemana ja kohti Mäntylän viljelyksiä Kumpulahden pohjoispuolella. Avoin viljelymaisema jatkuu vauraana maisema-alueen pohjoisosassa lähellä Jäppilän taajamarakennetta Mäntylän ja Nurkkalan tiloilla. Maatilojen pihapiirit ovat sijoittuneet harjanteen laelle, tasaisen välimatkan päähän toisistaan, peltojensa keskelle. Pihat ovat avoimia. Pihapuina on varttuneita kapeakasvuisia kuusia ja koivuja. Joissakin taloissa on pensasaitoja. Rintalan pihaan johtaa koivuviete ja Mäntylään kuusikuja. Vitikkaniemen kärki on kokonaan rakennettua pientalo- ja loma-asutusta.

Jäppilän kunnan keskusjärven Syvänsin rantamaat olivat pitäjän kaikkein varhaisimpien asutusvaltauksien kohteena. Tällä alueella olevat Kaidansaari ja Kuoresaari ovat vanhoja kalmistosaaria, joihin on haudattu historiallisella ajalla. Pennalan lahden rannalla, Utrialan tilan koillispuolella on myös uskomuksiin liittyvä karsikkokuusi Jörnin puu.

Mäntylä on sukutila vuodesta 1721. Päärakennus on tehty 1908-10, karjarakennus 1910, aittarivi 1910-15, leikkimökki ja kaivo 1938, maakellari 1910, tuparakennus 1890, riihi 1935, entinen meijeri 1800-luvun lopulla, rehutorni 1941 ja malissi 1920. Lato on entinen navetta, joka siirrettiin 1915. Jäppilän entinen meijeri on osittain kaksikerroksinen entinen meijerirakennus, jonka alakerta on rakennettu betonista ja yläkerta puusta. Joissakin taloissa on vanhoja hirsirakennuksia ja maisemassa on myös suuri Rintalan sementtitiilinavetta 1930-luvulta sekä joitakin asutuskauden tyyppitaloja. Alue on osittain pohjavesialueella.

Arviointi

Savonselän seudun perinteistä viljelyseutua, missä pysyvä asutus on muodostunut moreenimuodostumien laelle ja rinteille. Alueella on pitkä viljely- ja asutushistoria.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Luonnonsuojelualue, perustettu
- Muinaisjäännösalue
- Muinaisjäännöskohde
- ◆ Rakennussuojelukohde
- ◆ Arvokas rakennusperintökohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.5 Pallolanmäki M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savonseuden seutu

Maisematyyppi

'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala

140 ha

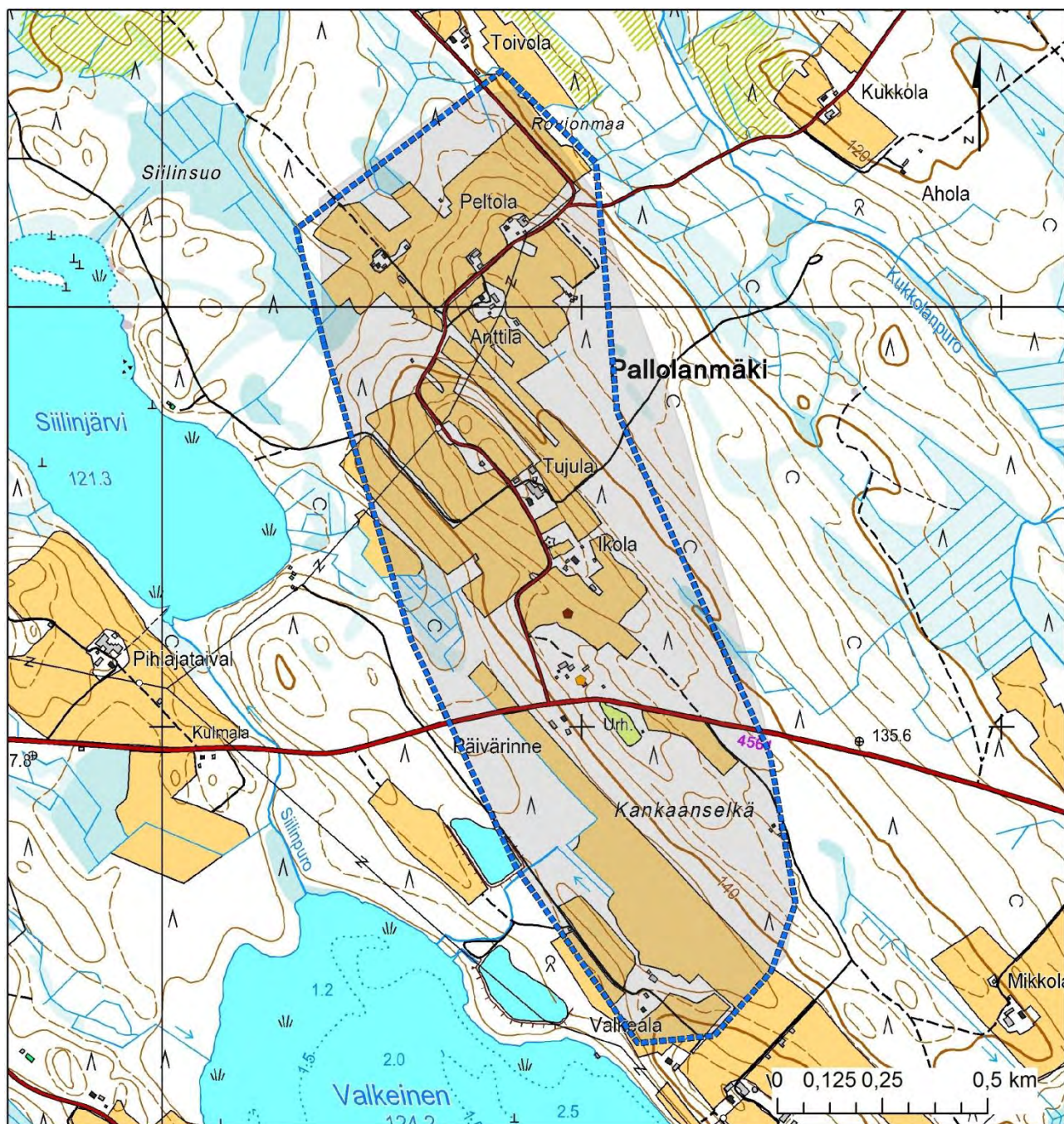
Pallolanmäen maisema-alue sijaitsee vajaa 8 km Pieksämäen Virtasalmen keskustasta Joroisiin päin. Maiseman perusrakenteena ovat laajat luode-kaakko-suuntaiset moreenimuodostumat. Pellot on raivattu muodostuman rinteille etenkin koillis-lounaissuuntaisesti ja myös lakiosa on raivattu pelloiksi. Ympäröivät metsät ovat kuusivaltaisia tuoreita kankaita.

Tilat ovat asettuneet peltojensa keskelle löyhäksi nauhaksi. Kylätie kokoaa tilat. Moreenimäkien alaosissa painanteissa on useita soita. Avoimia viljeltyjä rinteitä kehystävät lehtipuuvaltaiset reunavyöhykkeet ja näiden takana varttuneet tuoreet kangasmetsät, missä valtapuuna ovat kuuset. Peltolohkoilla kivet on aseteltu rökkiöiksi rajoille ja peltolohkoja jakavat myös puurivistöt, koivut ja pihlajat. Yksittäiset vanhat männyt kohoavat kyläraitilla maisemapuina. Ikolan tilan läheisyydessä, tien varressa on suuri hopeapoppeli. Maisema-alueen läheisyydessä on kaksi järveä: Siilinjärvi ja Valkeinen, mutta vesimaisema ei ulotu Pallolanmäelle. Tilojen pihapiirit ovat rakennuksiltaan ja kasvillisuudeltaan perinteisiä.

Valkeamäen entinen koulu on yksikerroksinen, satulakattoinen koulurakennus 1910-luvulta. Koululla toimii maaseutumuseo. Alueella on perinnebiotooppeja sekä Ikolan tilan läheisyydessä sijaitsee suuri, merkittävä hopeapoppeli.

Arviointi

Perinteinen savolainen, moreenimäki kylämaisema.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Rakennussuojelukohde
- Arvokas rakennusperintökohte

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.6 Toikkala-Halkokumpu-Pitkäsmäki M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Savonseudun seutu

Maisematyypit
'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala
425 ha

Maisema-alue sijaitsee Pieksämäeltä 24 km lounaaseen. Alueella on ollut asutusta jo 1500-luvulla ja viljelyä ainakin 1600-luvulta lähtien. Maiseman perusrakenteen muodostavat seudulle tyypilliset luode-kaakko -suuntaiset drumliinit sekä niiden väliin jäävät kosteammat ja soiset painanteet.

Toikkalanmäki, Halkokumpu, Pitkäsmäki ovat osa useiden seudun samansuuntaisten drumliinien sarjaa. Asutus ja viljelykset ovat asettuneet löyhiksi nauhoiksi harjanteille, tilat sijaitsevat peltojen keskellä. Myös harjanteiden lakialueita on raivattu pelloiksi.

Toikkalan pellot on raivattu harjanteen etelärinteille. Halkokummulla pellot ovat itä- ja etelärinteillä. Pitkäsmäessä pellot on raivattu länsirinteelle alas lammelle saakka. Pellot ovat pienipiirteisiä rinnepeltoja ja monia reunustaa kiviaita. Pelloilla on runsaasti kivikasoja ja puuryhmiä. Siellä täällä on vielä ladottua kiviaitaa. Tienvieressä on maisemapuita, tuomiryhmiä ja puurivejä. Avoimia viljelyalueita kehystävät lehtipuuvalliset reunavyöhykkeet sekä niiden takana kauempana tuoret, kuusivalliset kangasmetsät. Lakialueen läheisyydessä on myös pienempiä karumpia kankaita ja mäntyvallaisia metsäkuvioita.

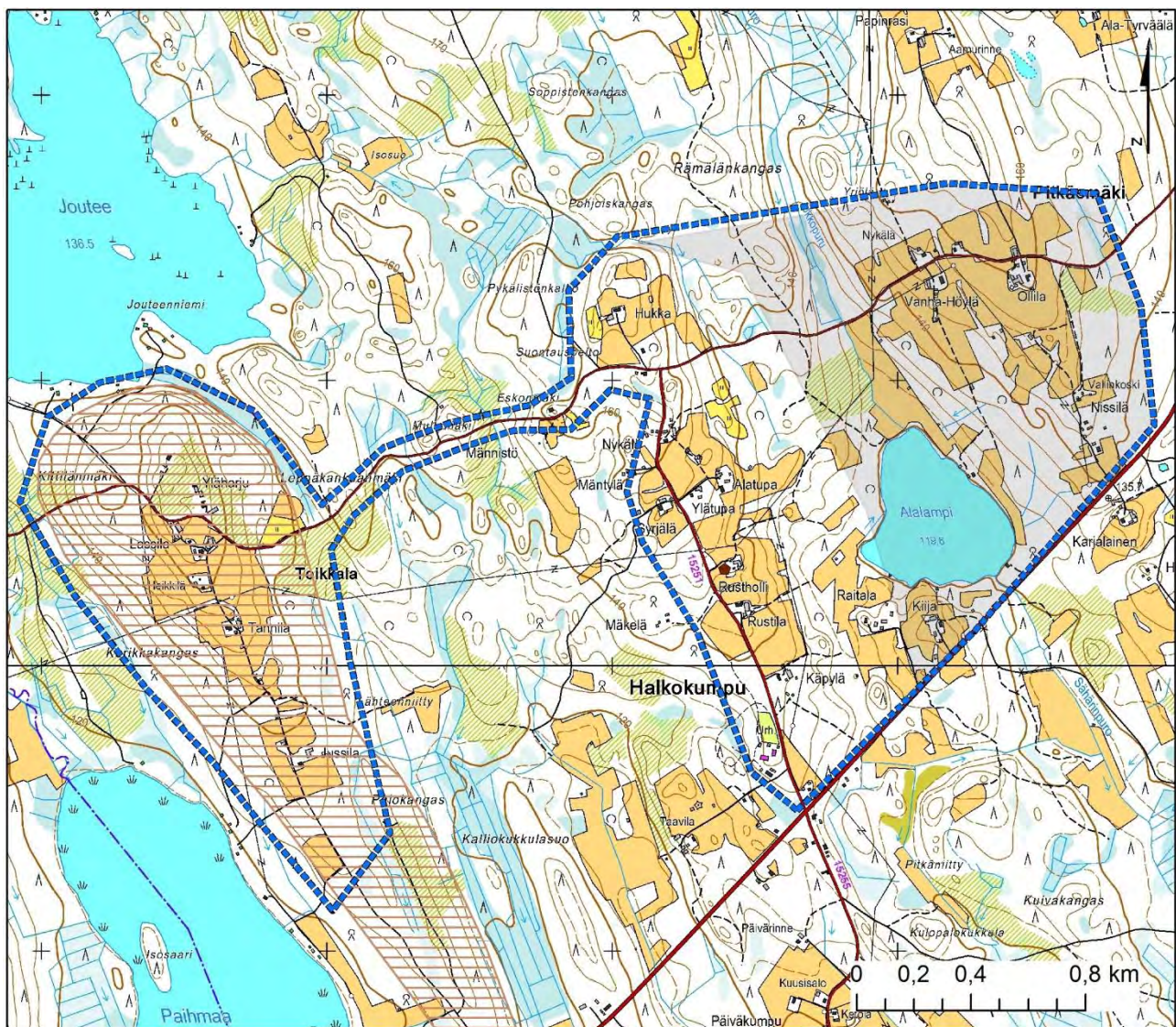
Tilat sijaitsevat kohtuullisen matkan päässä toisistaan, mutta toistensa näkemäalueilla. Pihapiirit muodostuvat muutamista rakennuksista ja ovat avoimia. Asuinrakennukset ovat noppamaisia, puolitoistakerroksisia ja satulakattoisia. Rakennukset ovat pääosin sotien jälkeisiä, Kittilänmäen seudulla on myös uudisrakennuksia. Päärakennukset erottuvat punamullatuista talousrakennuksista vaaleamman

värinsä vuoksi. Kylätie sitoo asutuksen löyhäksi nauhaksi. Toikkalanmäen korkeimmilta paikoilta avautuu pitkät näkymät Paihmaan vesistöön.

Rustholli on vanha kievaritalo entisen Mikkeli-Pieksämäki -maantien varrella. Sen nykyinen päärakennus on 1930-luvulta. Vanha päärakennus sijaitsi pihassa alempana, sen tarvikkeita käytettiin nykyistä taloa rakennettaessa. Rusthollissa on vuoraamaton hirsinavetta. Peltoaukealla on 4-5 samanlaista taloa. Mäntylässä on kivinavetta. Mäkien poikki kulkee vanha Pieksämäki-Mikkeli -maantie. Sen varressa on vielä vanha puinen kilometripylväs Rusthollin talon kohdalla. Käpylän kohdalla on maitokoppi. Toikkalan vanha koulu, nykyisin Kumputalo, toimi kouluna vuodesta 1938 vuoteen 2009.

Arviointi

Savonselän vedenjakaja-alueen mäkiasutusmaisema, jossa on jälkiä jo kaskikaudella alkaneesta viljelystä, vanha tie ja eri-ikäisiä pihapiirejä.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Arvokas moreenimuodostuma
- ◆ Rakennussuojelukohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.7 Vehmaskylä M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Savonseudun seutu

Maisematyyppi
'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala
333 ha

Vehmaskylän maisema-alue sijaitsee Pieksämäeltä noin kymmenen kilometriä kaakkoon. Alueella on ollut asutusta jo 1500-luvulla. 1600-luvulla Vehmaskylässä oli seitsemän taloa, silloin se oli Pieksämäen seudun suurimpia kyliä. Vanhin tie Pieksämäeltä Savon keskuksiin, Juvalle ja Sairilaan, kulki Vehmaskylän ja Längelmäen kautta.

Maisemarakenne koostuu drumliiniharjanteista ja niiden välissä olevista kosteista ja lähteisistä suo- ja laaksometsistä. Kylä- ja viljelyalue muodostuu luode-kaakko -suuntaisten mäkien rinteille ja laelle raivatuista peltoaukeista ja mautilojen ja asuinrakennusten pihapiireistä. Harjanteitten välissä ja rinteillä kulkee vanha maantie. Tieltä avautuu näkymiä kylän viljelyaukeille ja ympäröivään metsäiseen mäkimaisemaan.

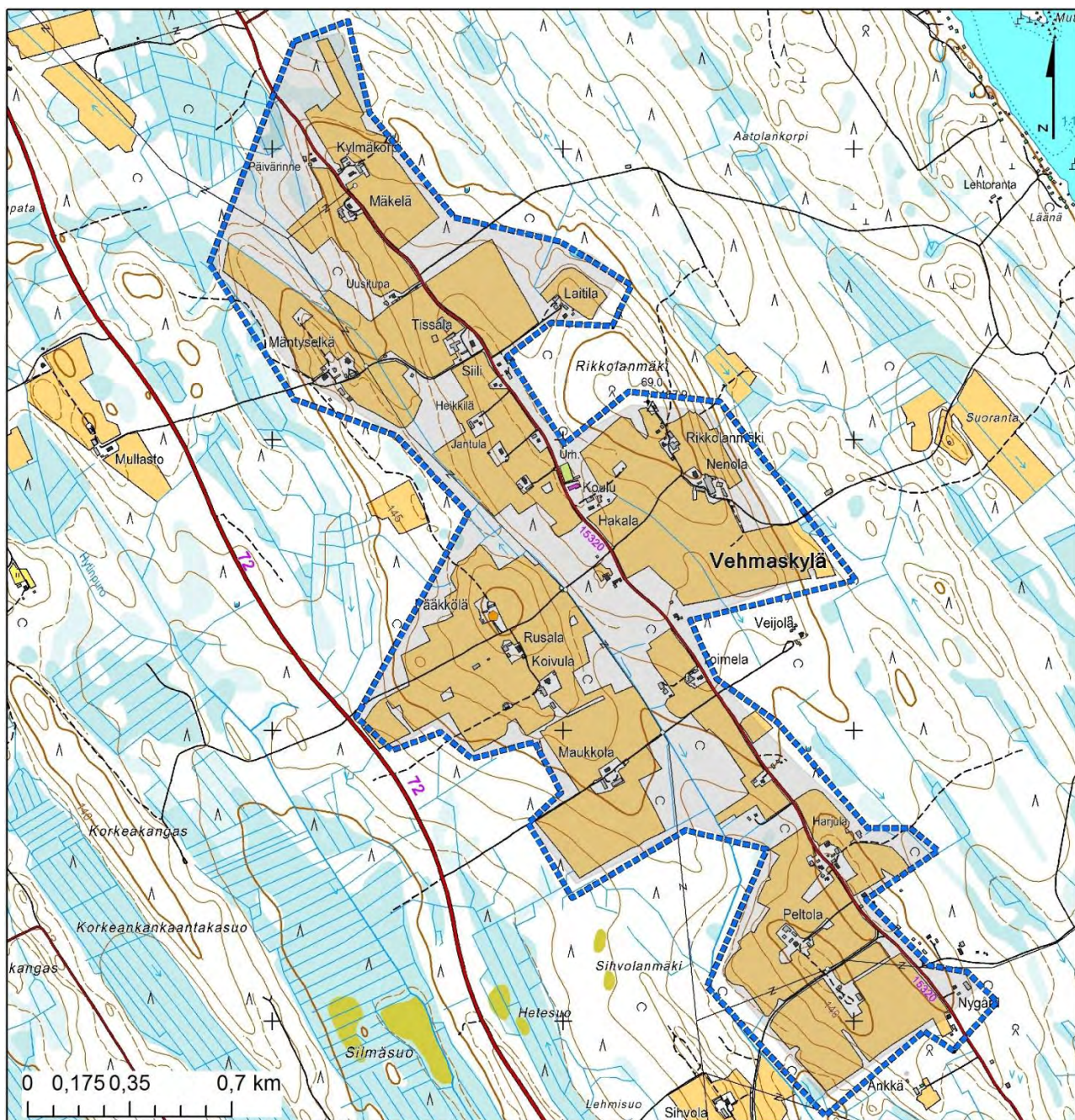
Monet tilakeskukset erottuvat maisemakuvassa kehystettyinä säntillisillä pensasaidoilla, kuusien lisäksi on aitasveina muutamassa pihassa siperianhernepensasta. Maisemaa rytmittävät varttuneet maisemapuut pelloilla ja teiden varsilla sekä muutamat koivukujat sekä vietteet. Pihapiirien rakennuskanta on paljolti nuorta, viime sukupolven aikana rakennettua, joukossa on kuitenkin 1900-luvun alun asuinmökkejä, toisen maailmansodan jälkeen rakennettuja asutustiloja sekä joitakin vanhempia talonpoikaistaloja monine piharakennuksineen. Päärakennukset ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta harjanteen suuntaisia. Pihapiirit ovat nurkista avoimia. Talousrakennusten joukossa on pari näyttävää kavinavetta 1800-luvulta. Muutamat kookkaat maatalouden tuotantorakennukset kohoavat maisemassa maamerkkeinä. Pihoihin

liittyy usein puutarha omena- ja luumupuineen. Erityisen monipuolisena kumpuileva maisema avautuu vanhan sotilasvirkatalon Pääkkölän pihapiiristä kohti läheisiä tiloja ja taloja. Avoimia viljelymaisemia kehystävät tuoreet, kuusivaltaiset kangasmetsät.

Maantien varrella on tallella joitakin vanhempia tienpidon merkkejä: metallisia kilometripylväitä ja maitokoppi. Uusimman valtatie valmistuttua on muutama tilatie käännetty kulkemaan suoraan länteen, mutta suurin osa pihosta avautuu vielä vanhalle maantielle. Mäntyselän keto on lajistoltaan monipuolinen.

Arviointi

Vedenjakaja-alueen mäkien loiville rinteille rakentunut viljely- ja kylämaisema perinteisine pihoineen ja vanhoine teineen.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Arvokas rakennusperintökohte

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.8 Väisälä M

Maisemamaakunta ja -seutu:
Itäinen Järvi-Suomi, Savonselän seutu

Maisematyypin
'Drumliineja ja tasankoja'

Pinta-ala
229 ha

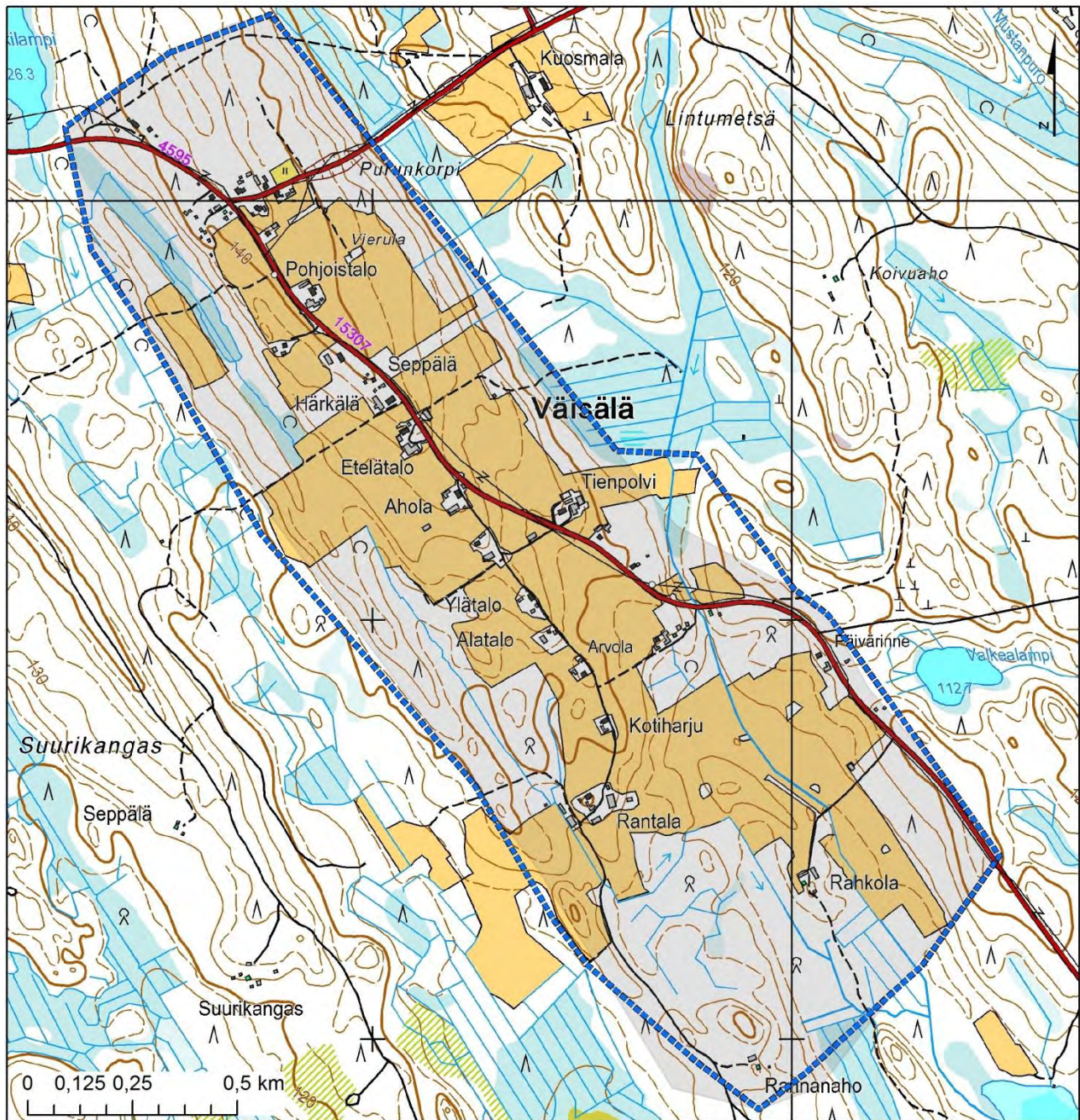
Maisema-alue sijaitsee 21 km Pieksämäeltä kaakkoon. Maiseman perusrakenteena ovat luode-kaakko -suuntaiset moreeniselänteet sekä niiden välissä olevat kosteat painanteet. Peltomaisema on loivasti kumpuilevaa ja hyvin avointa. Tilat ovat asettuneet peltojensa keskelle nauhaksi kylätien varsille. Vanha kylätie kokoa Väisälän kylän löyhäksi asutusnauhaksi, luode-kaakko -suuntaisesti. Alueen talot ja tilat ovat pääosin perinteisiä ja rakennettu 1900-luvun alkukymmeninä, nuorimmat talot ovat jo 60-70-luvulta. Pihapiireissä on varttuneita pihapuita, lähinnä kuusia ja koivuja. Joukossa on myös mm. 70-80-luvun muotilajeja, mm. salavia. Pelloilla on säilynyt pieniä pätkeä ladottuja kiviaitoja.

Yhtäjaksoisesti 1950-luvulta lähtien laidunnettu perinnebiotooppi, valoisa mäntyhaka, kylätien varrella, on kylämaisemallinen harvinaisuus. Avointa peltomaisemaa kehystävät kapeat lehtipuustoiset reunavyöhykkeet ja niiden takana mäntyvaltaiset kankaat.

Arviointi

Drumliinien loiville rinteille rakentunut loivasti kumpuileva viljely- ja kylämaisema perinteisine pihoineen.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.9 Hällinmäki P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savonselän seutu

Maisematyyppi

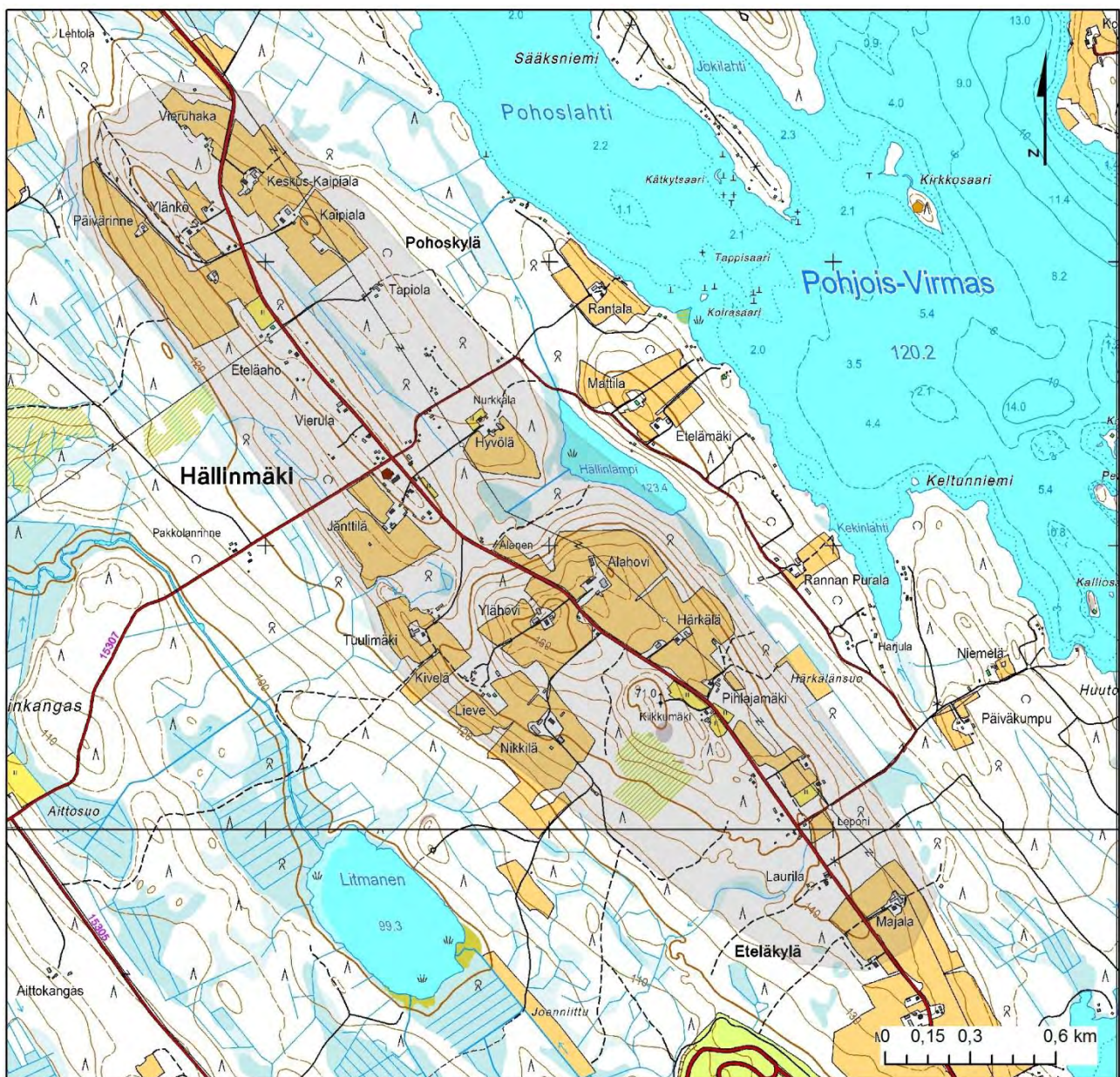
'Drumliineja ja tasankoja'

Hällinmäen drumliiniselänne sijaitsee Pieksämäen Virtasalmella, 33 km Pieksämäen keskustasta kaakkoon. Maiseman perusrakenteena ovat laajat luode-kaakko -suuntaiset moreenimuodostumat, mitkä korkeimmillaan nousevat Ylähövän tilan kohdilla, maisema-alueen keskellä, yli 160 mpy.

Pellot on raivattu muodostuman rinteille etenkin koillis-lounais -suuntaisesti ja myös lakiosa on raivattu pelloiksi. Asutus on asettunut nauhoiksi peltojensa keskelle, rinteeseen, yleensä hieman lakiosan alapuolelle. Pihapiirit ovat avoimia. Ympäröivät metsät ovat kuusivaltaisia tuoreita kankaita. Alueella ja kaukomaisemassa on myös isoja kuvioita koivua sekä pieniä kuvioita, kuivempia mäntykankaita. Kumpuilevaa peltoaukeaa halkoo kylätie.

Arviointi

Perinteinen eteläsavolainen mäenlaen kylämaisema.

Merkinnät

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Rakennussuojelukohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.10 Kaipaanmäki P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savoncelän seutu

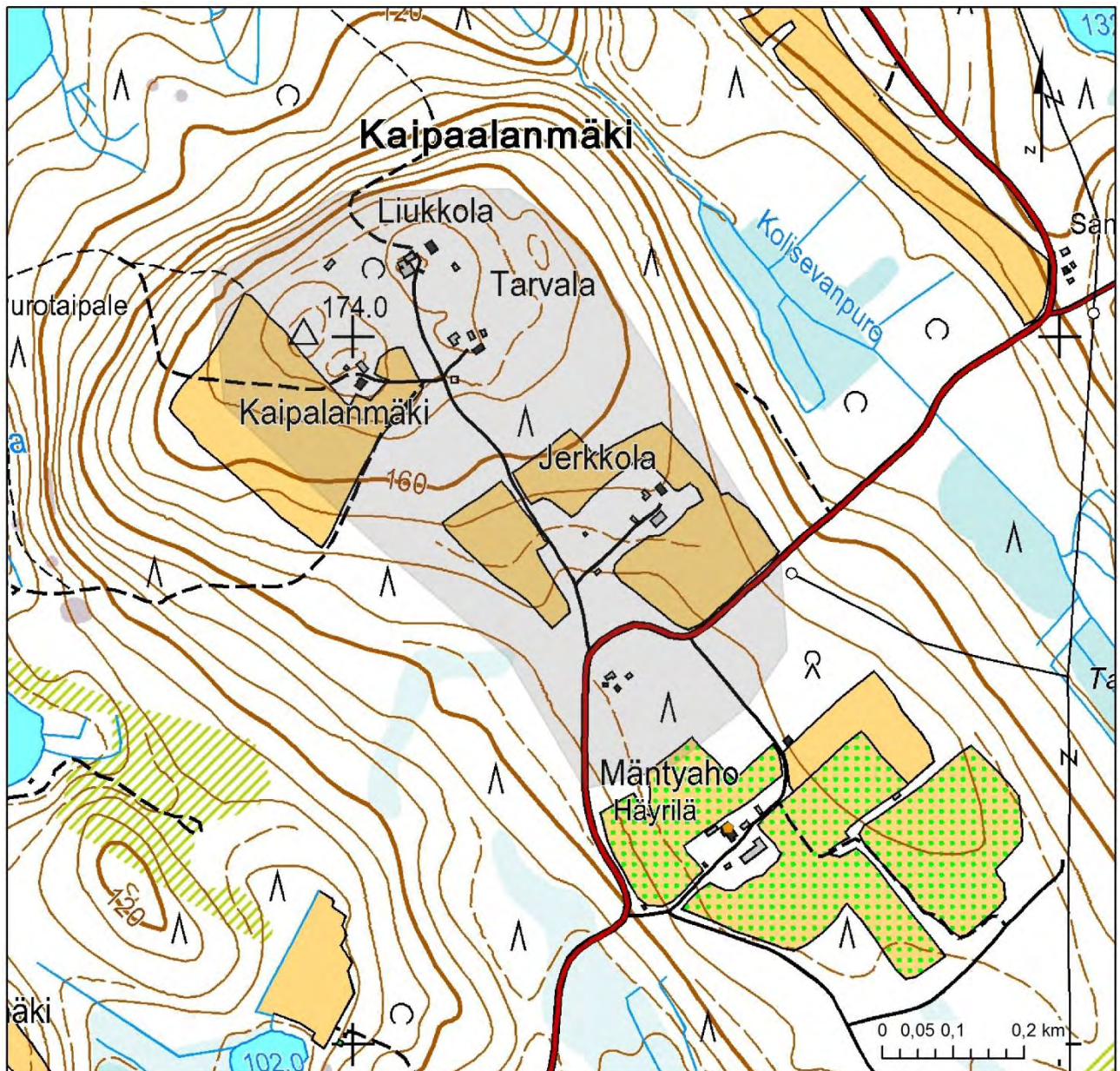
Maisematyyppi

'Drumliineja ja tasankoja'

Kaipaanmäen maisema-alue sijaitsee Virtasalmella 30 km Pieksämäen keskustasta kaakkoon. Maiseman perusrakenteen muodostaa yli 170 mpy kohoava Kaipaanmäki, mistä avautuu pitkät näkymät kohti lounasta ja Pieni-Tikkalan järveä. Asutus ja viljelykset on raivattu ryhmäksi mäen laelle ja rinteisiin. Viljelyalueita kehystävät kuusivaltaiset tuoreet kankaat. Alueella on myös koivua. Peltoja reunustavat lähimetsäkaistaleet ovat lehtipuuvaltaisia. Tilakeskukset muodostavat ryhmän mäen laelle ja pellot laskeutuvat luoderinteelle. Pihapiirit ovat vanhoja, avoimia ja niissä on jäljellä vain vähän rakennuksia.

Arviointi

Perinteinen savolainen yhden mäenlaen kylämaisema.

Merkinnät

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.11.11 Leppämäki-Isokylä P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Savonselän seutu

Maisematyyppi

'Drumliineja ja tasankoja'

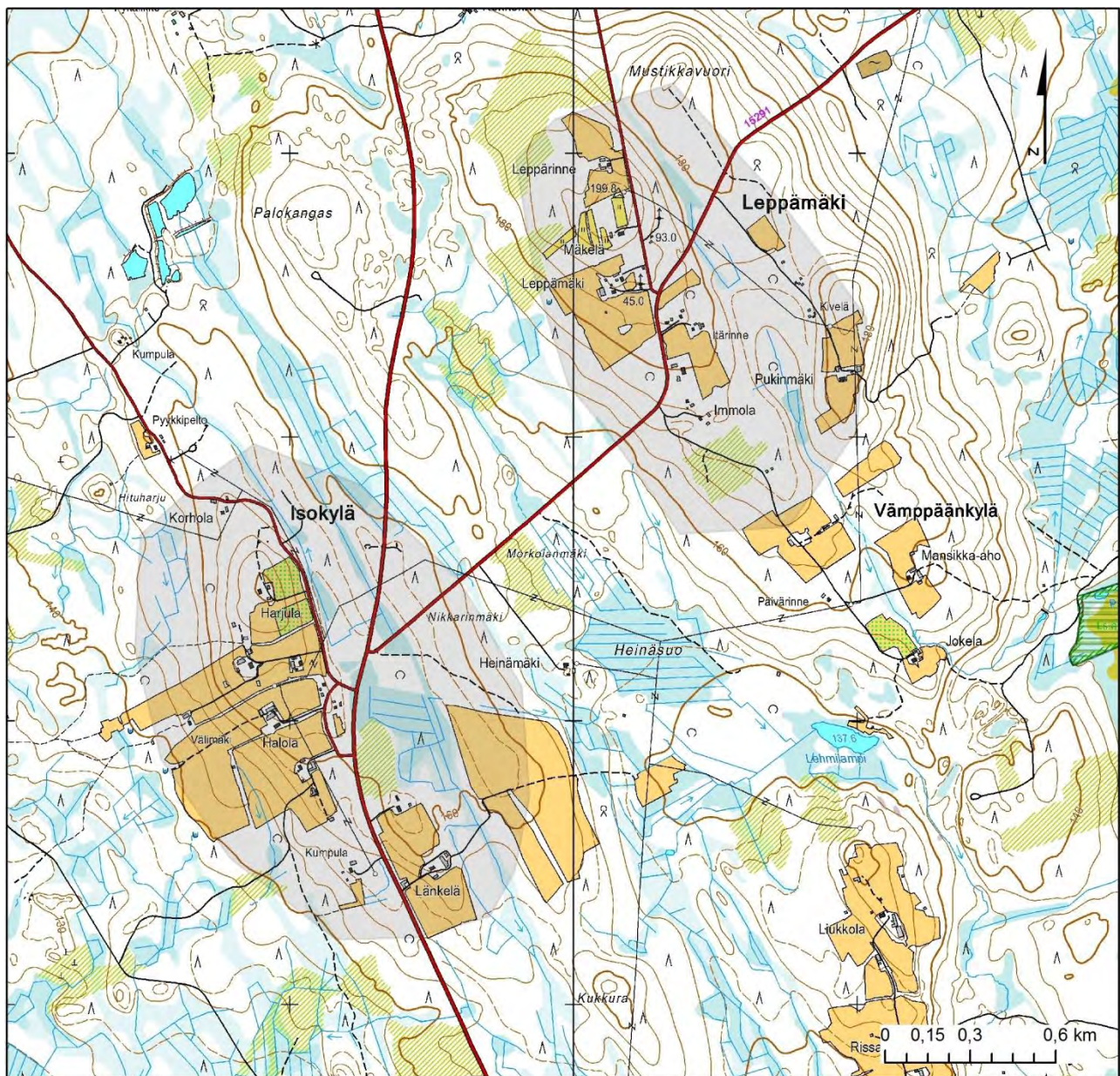
Maisema-alue sijaitsee Pieksämäki-Suonenjoki -maantien varressa, 16 km Pieksämäeltä pohjoiseen. Maiseman perusrakenteen muodostavat luode-kaakko -suuntaiset moreeniharjanteet, mistä Leppämäki nousee yli 190 mpy ja Isokylä yli 160 mpy korkeuteen sekä niiden väliin jäävät kosteat suopainanteet.

Pellot on raivattu moreeniharjanteiden etelä- ja lounaisrinteille. Asutus on asettunut kumpareiden lakiosien läheisyyteen, kukin talo peltojensa keskelle. Pihapiirit ovat avoimia ja niissä on melko vähän rakennuksia. Tiloja kehystävät runsas kasvillisuus, pihapuut ja useat koivuvietteet. Avointa peltomaisemaa kehystävät tuoreet kankaat.

Moreeniselänteiltä avautuu laaja näköala länteen. Vanha Pieksämäki-Suonenjoki-tie, Pitkämäeltä Leppämäkeen, on jo poistunut aktiivikäytöstä, mutta on vaikuttava korkeuseronsa ja suorutensa vuoksi.

Arviointi

Kahden viereisen moreeniharjanteen ryhmäkylää viljelysalueineen ja pitkine näkymineen.

Merkinnät

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12 Puumala

3.2.12.1 Hamula M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppejä

'Saaressa, niemessä'

Pinta-ala

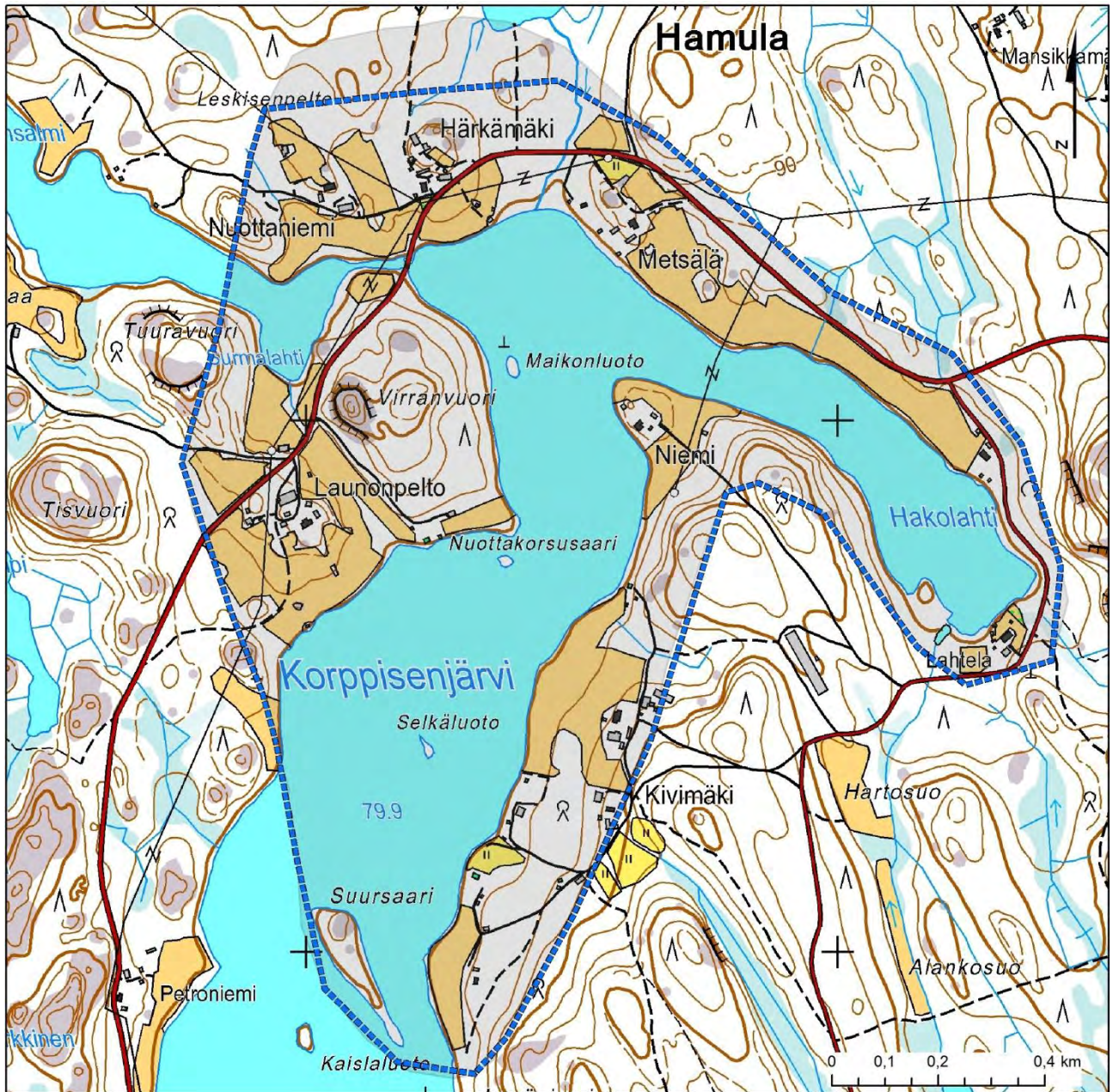
169 ha

Hamulan maisema-alue sijaitsee noin 20 km Puumalan keskustasta pohjoiseen Korppisenjärven ja Lentusen rannoilla. Hamulassa on ollut asutusta 1500-luvulta lähtien. 1646 alueella oli viisi taloa. 1700-luvulla Hamulan Nuottaniemessä oli väepelin puustelli. 1800-luvulla Hamulassa oli talvikievari.

Maiseman perusrakenteena ovat luode-kaakko -suuntaiset harjanteet sekä niiden välissä olevat lukuisat painanteet. Maisema on perusrakenteeltaan hyvin pienipiirteistä ja korkeuserot ovat suuria. Hamulan tilat ja viljelykset ovat asettuneet Korppisenjärven matalille rantarinteille. Järveä hevosenkengän muotoisena kiertävä kylätie kokoaa tilakeskukset ja viljelykset ylempänä rinteellä. Avointa, loivaa viljeltyä rantaa kehystää koivuvaltainen reunavyöhyke ja sen takana mäntyvaltaiset kankaat ja lukuisat mäet. Peltojen ja vesistöjen välinen koivu, paju ja leppäpuustoinen reunavyöhyke on kapea. Tieltä aukeaa näkymiä järven yli, jossa kiintopisteen muodostaa Niemen tila ja sen pellot. Lentusen ja Korppisenjärven yhdistävän salmen yli on tehty puusilta. Sillalta on järvinäkymä molempiin suuntiin. Myös tiloilta avautuu näkymiä toisilleen usein veden yli. Pihapiirit ovat avoimia. Alueen rakennuskanta on hyvin monenikäistä. Joukossa on vanhempia 1800-luvun rakennuksia ja tiloja ja myös aivan nuoria muutaman vuosikymmenen ikäisiä. Pihapiireissä on paljon rakennuksia. Pihojen koristekasvillisuus muodostuu muutamista pihapuista, lähinnä koivuista sekä isommista pensaista mm. syreeneistä. Maisemassa perinteisestä kasvillisuudesta erottuvat myös 1970-80-luvulle tyypilliset lajit, salavat. Hamulasta on tehty muutamia arkeologisia irtolöytöjä.

Arviointi

Tyypillinen Järvi-Suomen alueen pienen järven rantojen peltoaukea, jolle on ominaista maiseman mosaiikkimaisuus. Rikkonaiset maaston muodot monine pienine mäkineen, kallioineen ja pienet ja kapeat järvi-alueet sekä kapeitten rantatasanteitten pienialaiset viljelyalueet ovat tunnistettavissa maisemassa erittäin hyvin. Tämä maisematyyppi on harvinaistumassa tässä viljelylaajuudessa Etelä-Savossa.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.2 Lietvedentie M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

'Saaressa, niemessä'

Pinta-ala

682 ha

Lietvedentien maisema-alue sijaitsee tietä pitkin noin 15 km Puumalan keskustasta luoteeseen. Maisema-alueen maiseman rakenne muodostuu selkävesistä ja paikoin sokkeloisesta saaristosta. Järven rannat vaihtelevat karuista silokallioista louhikkoihin moreenimaihin ja hienohiekkaisiin harjuihin. Metsät ovat lähes kauttaaltaan karuja kallio- ja harjumänniköitä. Maisema-alueella ei juurikaan ole pysyvää asutusta, loma-asutusta sekä matkailua palvelevaa toimintaa on sijoittunut harvakseltaan aluetta halkovan maantien läheisyyteen.

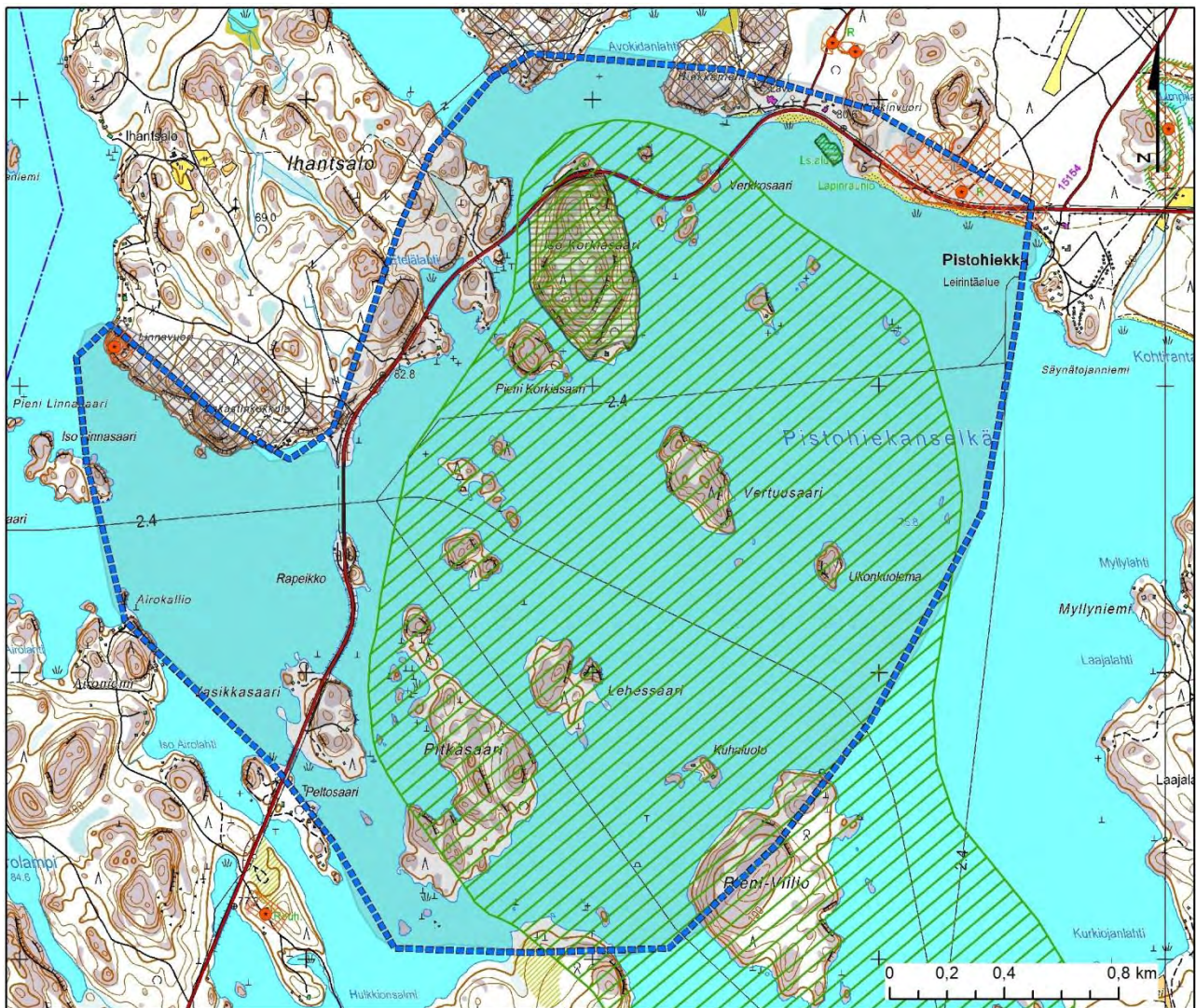
Maantieltä avautuu molemmin puolin laaja järvinäkymä Luonterille ja Lietvedelle neljän kilometrin matkalla. Tie kulkee pääosin pengertienä muutamaa pientä kalliosaarta sivuten Pistohiekanselän pohjoisosassa. Näkymiä hallitsevat luonnonpiirteet: Lietveden järvimaisema kalliorantoinen ja saarineen, järven peili sekä mantereen ja vuorten aaltoileva metsäinen horisontti. Pistohiekalla ranta muuttuu mäntykankaaksi ja sen edusta hiekkarannaksi. Tien vieressä on myös erikoinen kalliosta irronnut noin 10 metriä korkea lohkare.

Pengertie on rakennettu 15 metrin vesisyvyyteen asti, reunat ovat kivilohkareista. Penkereet on istutettu (koivuja, mäntyjä, tervaleppää) ja varustettu suojakaiteella (metallia). Kallioleikkauksia on Vasikkasaaressa, Rapeikossa, Ihanteensalossa ja Isossa Korkiasaaressa. Rapeikon pysäköintipaikalla on kioskki, johon kuuluu useita pieniä puurakennuksia, kallion kylkeen on valettu betoniportaati ja päälle rakennettu metallirakenteinen huvimaja, kallion laelle suojakaiteita ja tien varteen erilaisia opastus- ja

mainosmerkkejä. Järvimaisemassa on tieltä pitkä näkymä kaakkoon vesiväylää pitkin. Järvinäkymiin liittyy vain vähän perinteisiä rakenteita ja merkkejä: yksi harmaaksi patinoitunut hirsinen nuottakota Aironiemessä sekä vielä käytössä olevia valkeiksi maalattuja väylämerkkejä kallioissa ja kivissä. Merkitty laivaväylä risteilee luonnonväylillä. Alueelta tunnetaan lukuisia esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä. Lietvesi on luonnonarvoiltaan arvokasta Natura-aluetta ja saimaannorpan elinaluetta. Maisema-alueen pohjoisosa ulottuu pohjavesialueelle sekä myös arvokkaille kallioalueille.

Arviointi

Maisema on tyypillistä Saimaan järviluontoa monine eri kokoisine kalliosaarineen. Useiden vuosikymmenien ajan arvostettu järviluonnon maisema, joka avautuu laajana maantiellä kulkevalle ja jonka poikki itse tie on rakennettu saarelta saarelle. Matkailija pääsee tarkkailemaan järvimaisemaa harvinaisen korkealta.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Natura 2000 -alue
- Luonnonsuojelualue, perustettu
- Arvokas kallioalue
- Muinaisjäännösalue
- Muinaisjäännöskohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.3 Luukkola M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

'Saaressa, niemessä'

Pinta-ala

64 ha

Luukkolan maisema-alue sijaitsee noin 15 km Puumalan kirkonkylältä etelään Luukkolanvirran rannalla vastapäätä Niinisaarta. Vesikansan asuinalueisiin kuuluva kylä on Puumalan vanhimpia asuttuja alueita. Asutusta on ollut jo 1500-luvulta lähtien. Vuonna 1646 alueella oli kuusi taloa.

Maiseman perusrakenteena ovat useat luode-kaakko -suuntaiset moreeniharjanteet sekä niiden väliset kosteamat painanteet. Viljelyaukea on raivattu lähelle Luukkolanvirran rantaa Makuusmäen länsirinteille. Viljelyaukeaa kehystää koivuvaltainen reunavyöhyke ja sen takana nuorehko mäntymetsä. Harjanteen päältä aukeaa näkymiä rinnepeltojen yli Saimaalle. Yksittäiset koivut ja kuuset muodostavat pellon ja vesistön välisen rannan reunavyöhykkeen.

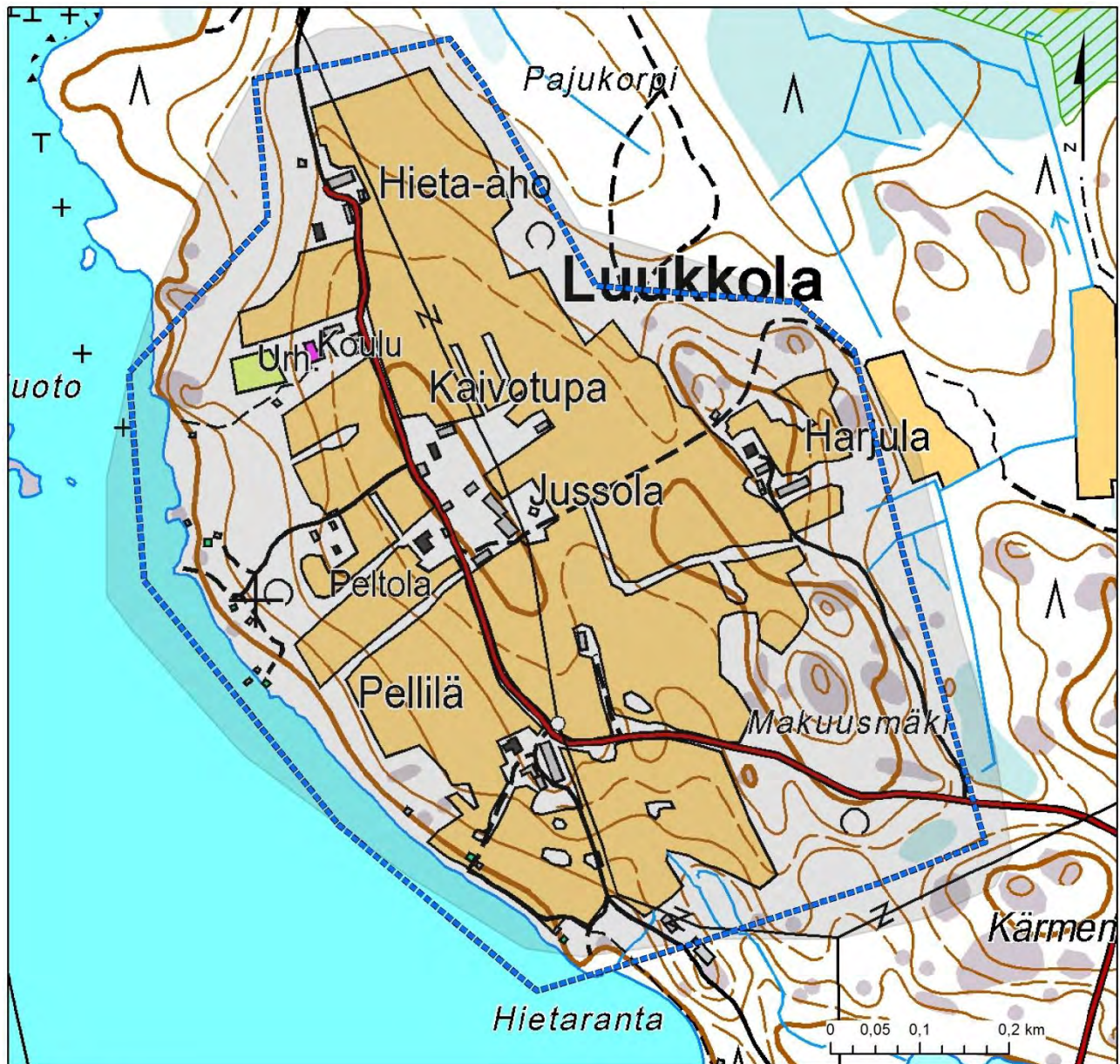
Peltomaisema on loivasti kumpuilevaa, pelloilla on kiviraunioita, kalliopaljastumia ja katajia. Kallioalue erottaa kyläalueen Suurisuoista. Vanha kylätie kulkee tilalta tilalle. Tilat ovat asettuneet tiiviiksi nauhaksi kylätien varrelle, peltojen keskelle. Pihapiirit ovat säännöllisen muotoisia ja avoimia. Pihapiireissä on paljon rakennuksia. Suurin osa rakennuksista on perinteisiä, mutta joukossa on myös nuoria tuotantorakennuksia. Peltojen ja tien varsilla kulkee pitkiä juoksuja ladottuja kiviaitoja. Pihapiirejä on aidattu pensasaidoilla ja puuaidoilla. Vanhan kyläkoulun puuaidassa on myös portti.

Luukkolassa on ollut myös pieni telakka, jolta valmistui ainakin v. 1907 viipurilaisen Timber Co:n tilaama laiva. Aution tilan länsipuolella on kallioinen noin 100 vuotta nautojen ja lampaiden laiduntama pisteaidalla

osittain aidattu mäntymetsälaidun.

Arviointi

Harvinaistunut Saimaan saariston rannan viljelyaukea pitkään asuttuine talouskeskuksineen. Alueen saaristolle tyypillistä kallioiden sulkemaa ja kalliopaljastumien täplittämää rikkonaista maastoa, johon liittyy luonnontieteellisesti arvokas suoalue.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Natura 2000 -alue

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.4 Niinisaari-Liehtalanniemi M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

'Saaressa, niemessä'

Pinta-ala

164 ha

Niinisaari on Saimaan Hätingvirran ja Niiniveden välinen luode-kaakko -suuntainen saari, 10 km Puumalan keskustasta etelään. Niinisaareen kuljetaan lossilla Hätingvirran yli. Alue on ryhmittynyt useaksi peltoaukeaksi ja ryhmäkyläksi saaren pohjoisosaan, moreenikumpareen lakiosiin. Tilakeskukset ja talot ovat peltojensa keskellä. Kylätiet kiertävät tilojen kautta ja uusimmat tielinjaukset ohittavat tilakeskukset. Avointa peltomaisemaa kehystävät tuoreet, lehtipuuvaltaiset metsät. Kivet on kerätty saarekkeisiin kasoiksi tai ladottu viljelysten ja laitumien reunoille aidoiksi. Yksittäiset koivut ja pihlajat sekä katajat ovat asettuneet kivien lomaan. Ylössaari kiinnittyy Niinisaareen siltayhteyden kautta.

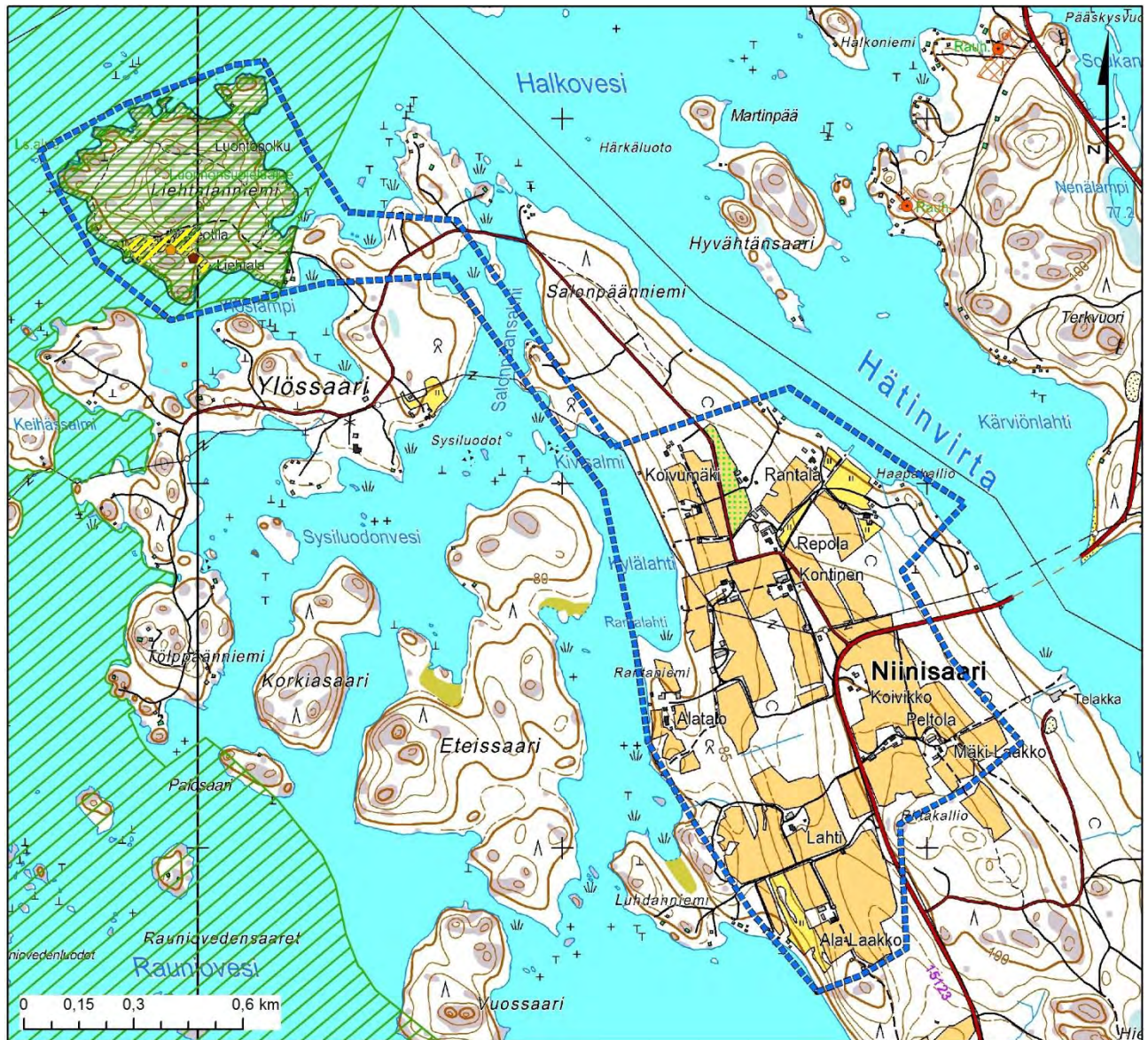
Pihapiireissä on paljon rakennuksia. Alueen rakennukset edustavat perinteistä savolaista talonpoikaista rakennustapaa. Peltojen ja monien ladottujen luonnonkivivaihtojen reunustamien teiden väliin jäävät rakennukset ovat 1800-luvulta ja 1900-luvun alkupuolelta. Pihat ovat avoimia. Pihoja kehystävät puu ja pensasaidat. Paikoin on säilynyt pätkiä ladottuja kivivaihtoja, mm. Kontisen pihapiirissä ja vanhojen laitumien, nykyisten peltojen reunoissa. Puutarhakasvillisuus on runsasta ja pihapuut usein koivuja. Okkolan pihapiiriä kehystää varttunut kuusirivistö, koivuviete sekä kuusi- ja pensasaita. Ylössaarentien varressa ja Lintusalon tien varressa on pitkän matkaa kaunista koivukujaa ja vietettä. Ala-Laakon tilan laitumia kehystävät puuaidat, niiden lomassa kasvaa humalaa. Maisema on pienipiirteistä, loivasti kumpuilevaa ja vaihtelevaa. Niinisaareen on keskittynyt monipuolisesti maaseudun etenkin matkailua palvelevaa yritystoimintaa.

Liehtalanniemen niityt sijaitsevat Niinisaaren kupeessa, Ylössaarella vuonna 1984 perustetulla Liehtalanniemen luonnonsuojelualueella. Niityt jäävät museotilana toimivan pihapiiriin kahden kalliopaljastuman väliseen notkoon. Niittymäisiksi muuttuneet peltoniityt olivat aiemmin pelto-, nurmi- ja laidunmaina. Ilmeisesti 1900-luvun vaihteessa alueelle rakennettiin aitat, savusauna ja navetta. Samoihin

aikoihin aloitettiin alueen luonnonniittyjen laidunnus ja osa alueesta otettiin viljelykseen. Alueella ei tiettävästi koskaan käytetty keinolannoitteita vaan ainoastaan karjanlanta.

Arviointi

Niinisaaren pohjoispäässä oleva kylä, jonka rakennukset edustavat perinteistä savolaista talonpoikaista rakentamista ja alue monipuolista, perinteistä saariasutusta.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Natura 2000 -alue
- Luonnonsuojelualue, perustettu
- Arvokas perinnebiotooppi
- Muinaisjäännösalue
- Muinaisjäännöskohde
- Rakennussuojelukohde
- Arvokas rakennusperintökohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.5 Pirttimäki M

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

'Saaressa, niemessä'

Pinta-ala

24 ha

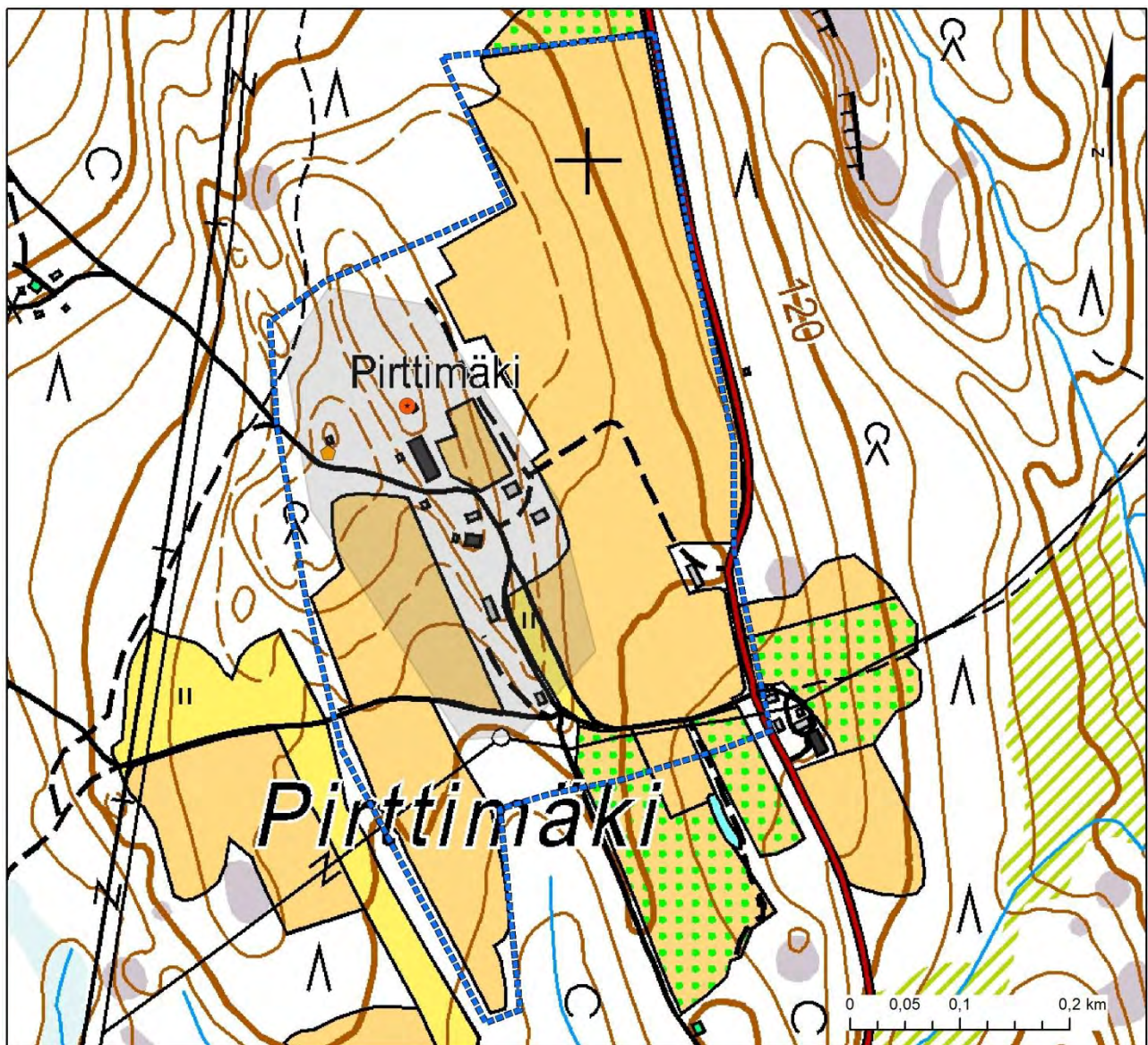
Pirttimäen viljelyaukea sijaitsee 12 km Puumalan keskustasta pohjoiseen, Puumalan korkeimmilla alueilla. Maiseman perusrakenteena on iso luode-kaakko -suuntainen moreeniharjanne, missä pellot on raivattu rinteen itä- ja eteläpuolelle. Asutus on sijoittunut lakialueen lähelle ryhmäksi sekä myöhemmin myös tiestön varten.

Maiseman keskiössä, korkealla avoimella paikalla, on 1930-luvulla rakennettu entinen vanhainkoti, sen pellot laskeutuvat kauniisti vanhainkodin molemmiin puolin. Pihapiirit ovat avoimia ja niissä on suhteellisen vähän rakennuksia ja rakennelmia. Pihapuina on varttuneita koivuja sekä yksittäisiä jaloja lehtipuita. Vanhainkodin pihan itäreunaa kehystää kuusiaita. Puutarhakasvillisuus on muuten vähäistä. Kapeat puustoiset kaistat jakavat maiseman avoimuutta alueen länsiosassa. Avointa kokonaisuutta kehystävät pääosin tiheäkasvuiset tuoreet kankaat. Myös reunavyöhykkeet ovat pääosin eheät ja kuusivaltaiset. Korkealta Pirttimäeltä avautuu pitkiä näkymiä kaakkoon kohti Saimaan Haapaselkää.

Mäellä käytiin 4-5.5.1789 Kustaa III:n venäjäsodan suuri taistelu, miltä ajalta on vielä pattereiden jäänteitä mäellä.

Arviointi

Perinteinen veden läheisyyteen ryhmittynyt peltoaukea ja mäenlakikylä, josta avautuu jylhä savolaismaisema. Alueen puolustushistoriallinen menneisyys on osa maisemaa.

Merkinnät

- Ehdotus maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Muinaisjäännöskohde
- Arvokas rakennusperintökohte

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.6 Auvila P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

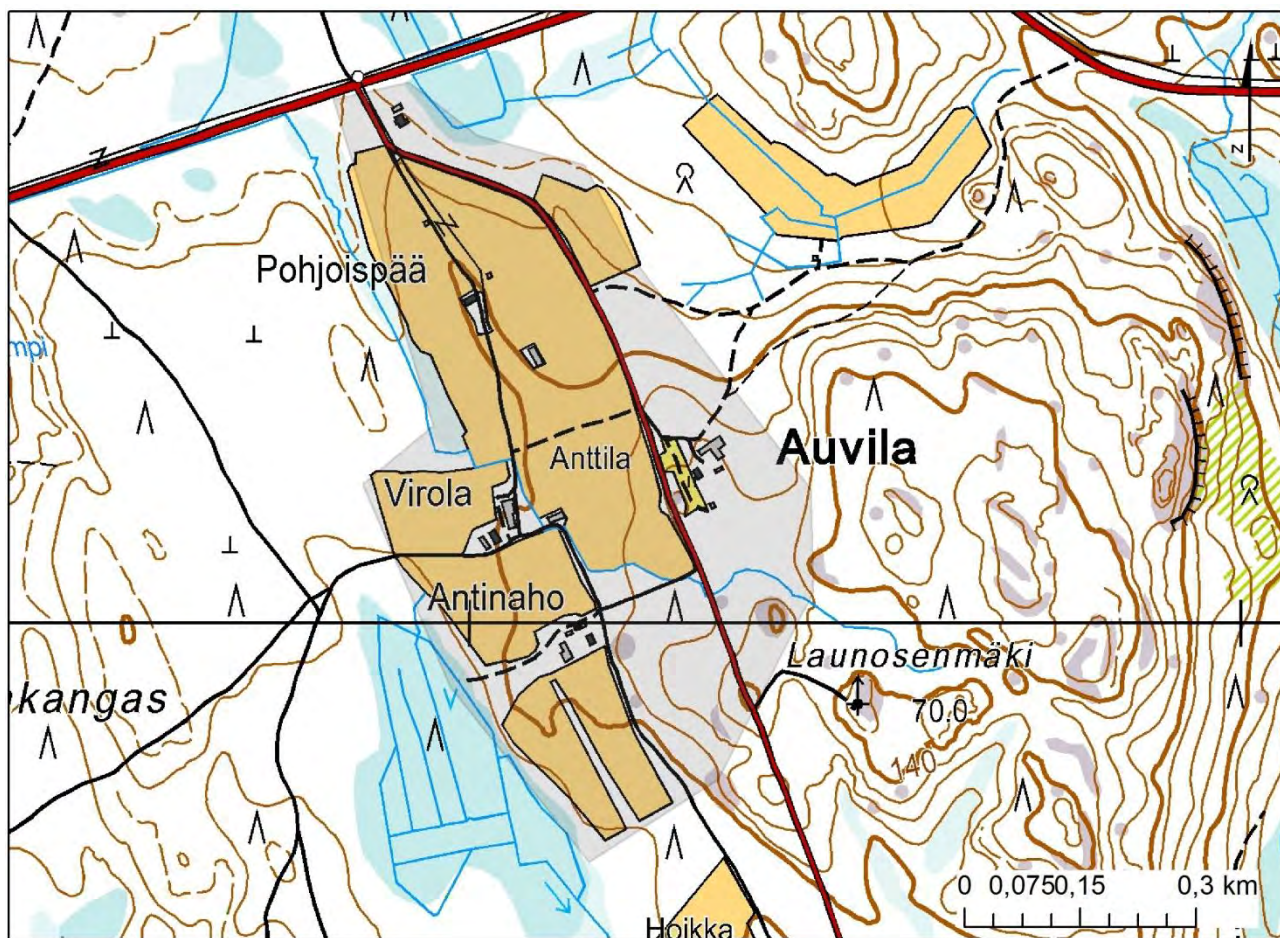
'Saaressa, niemessä'

Auvilan viljelyaukea ja neljän tilan asutusnauha sijaitsee 13 kilometriä linnuntietä Puumalan keskustasta koilliseen. Maiseman perusrakenteena ovat loivapiirteiset luode-kaakko -suuntaiset moreeniharjanteet sekä niiden väliset kosteammat painanteet. Auvilan viljelyaukea on raivattu Launosenmäen länsirinteille. Tilakeskukset ovat asettuneet löyhäksi nauhaksi peltojensa keskelle. Viljelyaukeaa kehystää koivuvaltainen reunavyöhyke ja niiden takana nuorehko mäntymetsä.

Viljelymaisema on loivasti kumpuilevaa. Pelloilla on kivisiä saarekkeita ja niissä yksittäisiä maisemapuita, koivuja ja pihlajia. Vanha kylätie on kulkenut tilalta tilalle, uusi kylätie kulkee peltonauhan itäreunassa. Pihapiireissä on useita rakennuksia, pihat ovat avoimia. Useita maatalouden rakennuksia mm. latoja ja riihi on säilynyt peltojen keskellä, hieman erillään pihapiireistä. Pihoissa on muutamia pihapuita, kuusia ja koivuja. Koristekasvillisuus on vähäistä.

Arviointi

Perinteinen Suur-Saimaan seudun viljelyaukea, missä viljelyalat on raivattu luode-kaakko -suuntaisten harjanteen rinteelle. Tilakeskukset ovat asettuneet nauhaksi peltojensa keskelle.

Merkinnät

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.7 Kaijansalo P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

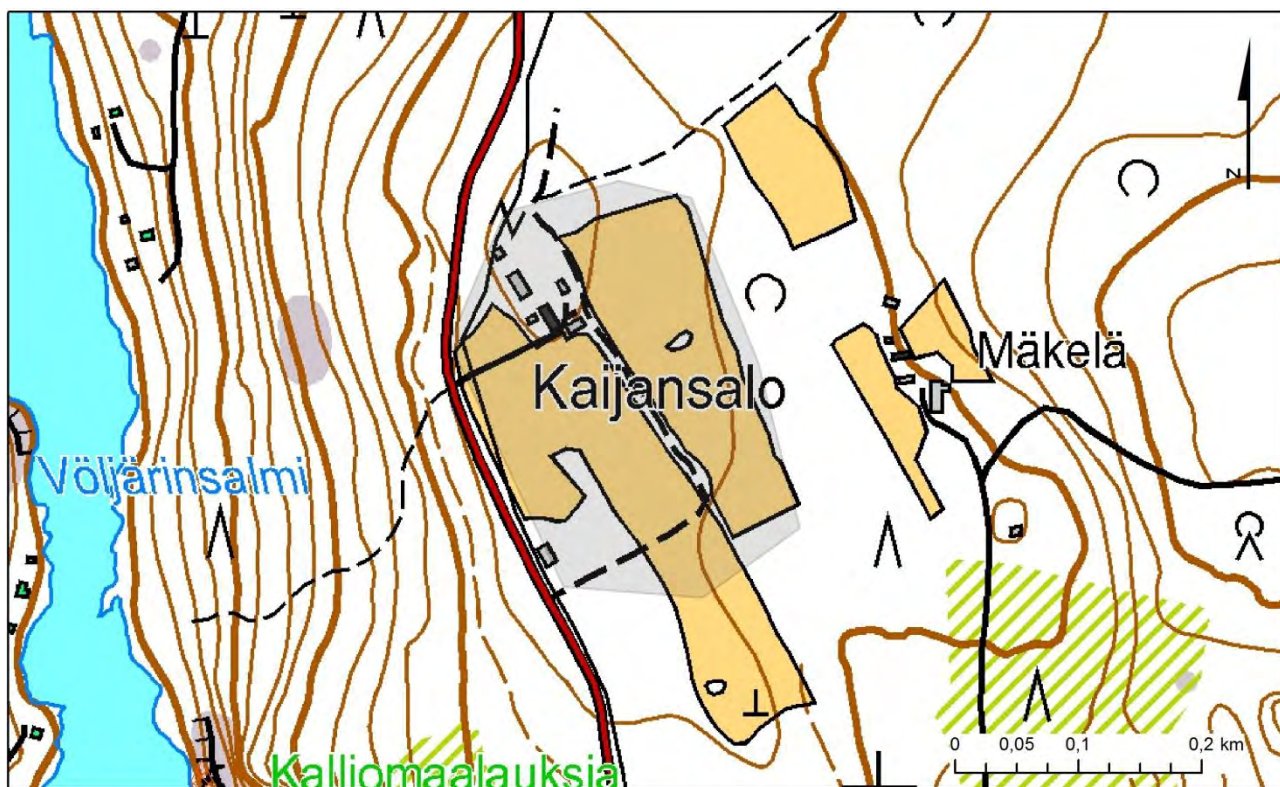
'Saarella, niemessä'

Kaijansalon maisema-alue on yhden tilan ja sen eteläpuoleisen peltoalueen muodostama maisemakokonaisuus, noin kymmenen kilometriä Puumalan kirkonkylältä pohjoiseen. Maiseman perusrakenteen muodostavat luode-kaakko -suuntaiset kapeat harjanteen ja niiden väliin jäävät kapeat vesistöt. Maisema-aluetta ympäröi sen itäpuolella Torikko ja länsipuolella Lohijärven ja Kaitajärven välinen kapea Völjärinsalmi. Korkeuserot ovat suuria.

Tilat ovat suhteellisen pitkien etäisyyksien päässä toisistaan. Kaijansalon tilakeskus sijoittuu peltoaukean pohjoispäähän, pienen metsäkaistaleen takana on Mäkelän tila ja pienet pellot. Päärakennus on valmistunut todennäköisesti 1800-luvun puolivälissä, pihapiirissä on eri-ikäisiä ulkorakennuksia. Peltoja kehystävät lehtipuuvaltaiset reunavyöhykkeet, kauempana reunavyöhykkeen takana, metsät ovat karumpia, pääosin kuivahkoja mäntykankaita.

Arviointi

Perinteistä saaristoalueen rakentamista edustava maatila ja maisema.

Merkinnät

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.8 Lintusalo P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

'Saarella, niemessä'

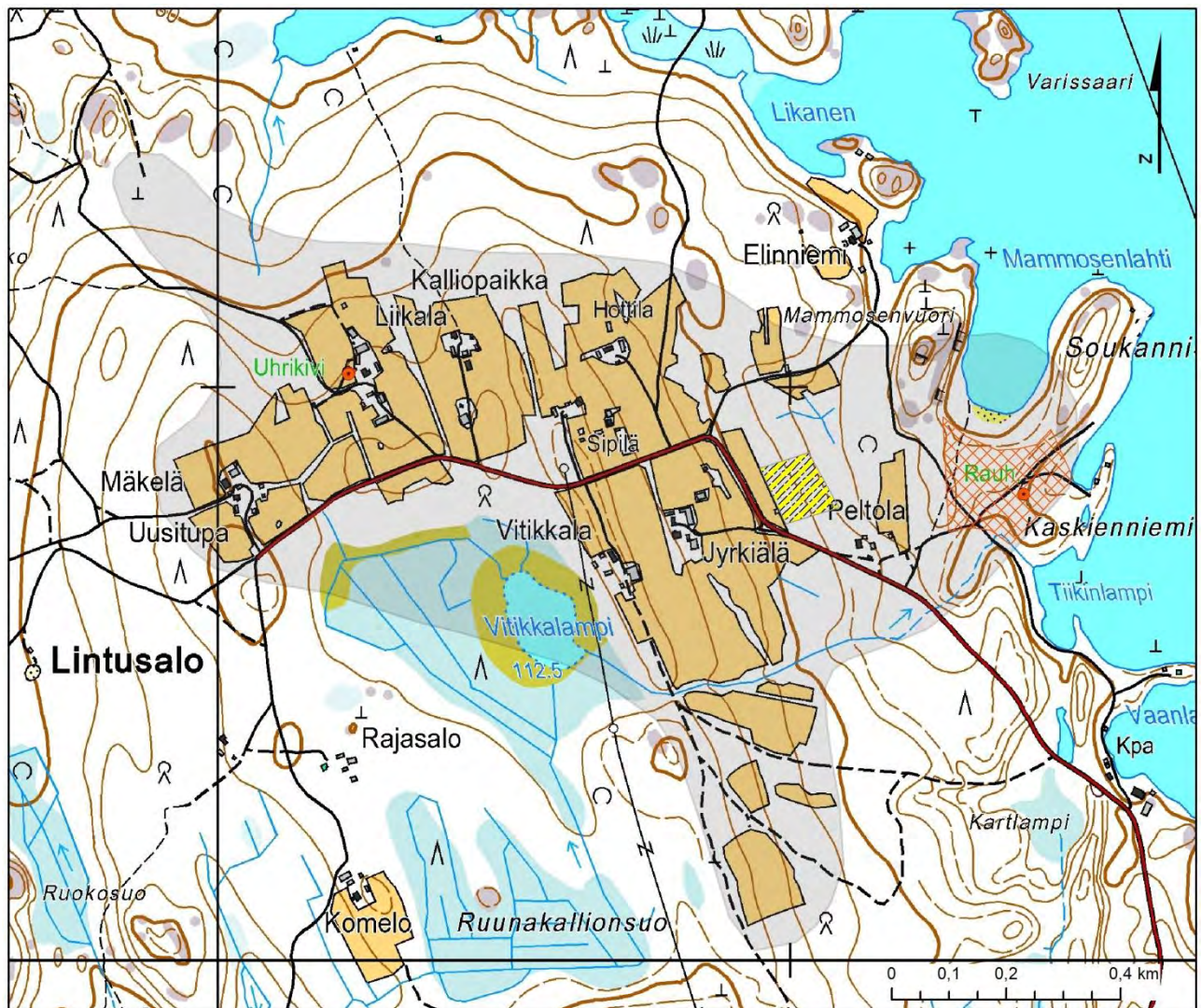
Lintusalon maisema-alue sijaitsee Lintusalon saaren pohjoisosassa Lietvedellä noin 14 km Puumalan kirkonkylältä linnuntietä kaakkoon. Lintusalo kuuluu Veskansan kyliin ja on Puumalan vanhimpia asuttuja alueita, asutusta on ollut jo 1500-luvulla. Vuonna 1646 saarella oli kaksi taloa. Alue on muodostunut pääosin luode-kaakko -suuntaiselle harjanteelle, missä on useita luode-kaakko -suuntaisia kumpareita vierekkäin. Maisema on loivasti kumpuilevaa ja hyvin pienipiirteistä. Harjannetta ympäröivät etelä- ja itäpuolella harjualue ja rantakalliot sekä eteläpuolella Vitikanlammen suoalue. Vitikanlampi on kuivattu jo v. 1759. Kylätie kulkee harjanteen korkeimmalla kohdalla ja pellot on raivattu luode-kaakko -suuntaisesti tasannealueelle.

Talot ja tilat ovat asettuneet luode-kaakko -suuntaisten peltojensa keskelle kehämäisesti, Lintusalon rantaviivaa mukaillen. Peltoalueiden väliset, peltojen läheiset reunavyöhykkeet kasvavat runsaana lehtipuustoa. Osa metsistä on männiköitä. Runsas kasvillisuus sulkee laajat järvinäkymät. Laajimmat näkymät peltoaukean yli aukeavat tasanteen päältä Sipilän tilan kohdalta. Kasvillisuusaistat pilkkovat kapeita peltoaloja, kivet on kerätty peltojen reunoille, Jyrkilän ja Peltolan tilojen kohdilla on näkyvissä ladottuja kiviaitoja. Pientareilla kasvaa katajia. Pihapiirit ovat avoimia. Pihapuina on mm. koivuja sekä kapeakasvuisia kuusia. Nykyisistä päärakennuksista Peltola, Jyrkiälä, Hottila ja Sipilä ovat perinteisiä maatiloja. Tilojen talousrakennukset ovat harmaita.

Alueelta tunnetaan useita arkeologisia kohteita, lähinnä kivikautisia asuinpaikkoja. Lintusalo rajoittuu Lietveden Natura-alueeseen. Kylätien varrella, Jyrkiälän tilan pohjoispuolella, on hakamaata ja pieni niitty. Laidunaluetta ympäröi kivi- ja puuaita. Alueella on paljon kivikasoja, isoja irtokiviä ja puumaisia katajia.

Arviointi

Monipuolinen sisäsaariston maatalouskylä, jossa on jälkiä asutuksesta ja viljelyksestä pitkältä ajalta esihistorialliselta ajalta lähtien, perinteisestä maataloudesta ja sisäsaariston maatilojen rakennustavasta.

Merkinnät

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Arvokas perinnebiotooppi
- Muinaisjäännösalue
- Muinaisjäännöskohde

Lähdeaineisto:
MML, 2012
OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
(valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
Museovirasto, 2012
Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
Etelä-Savon Ely-keskus, 2012

3.2.12.9 Luukkosenkylä P

Maisemamaakunta ja -seutu:

Itäinen Järvi-Suomi, Suur-Saimaan seutu

Maisematyyppi

'Saarella, niemessä'

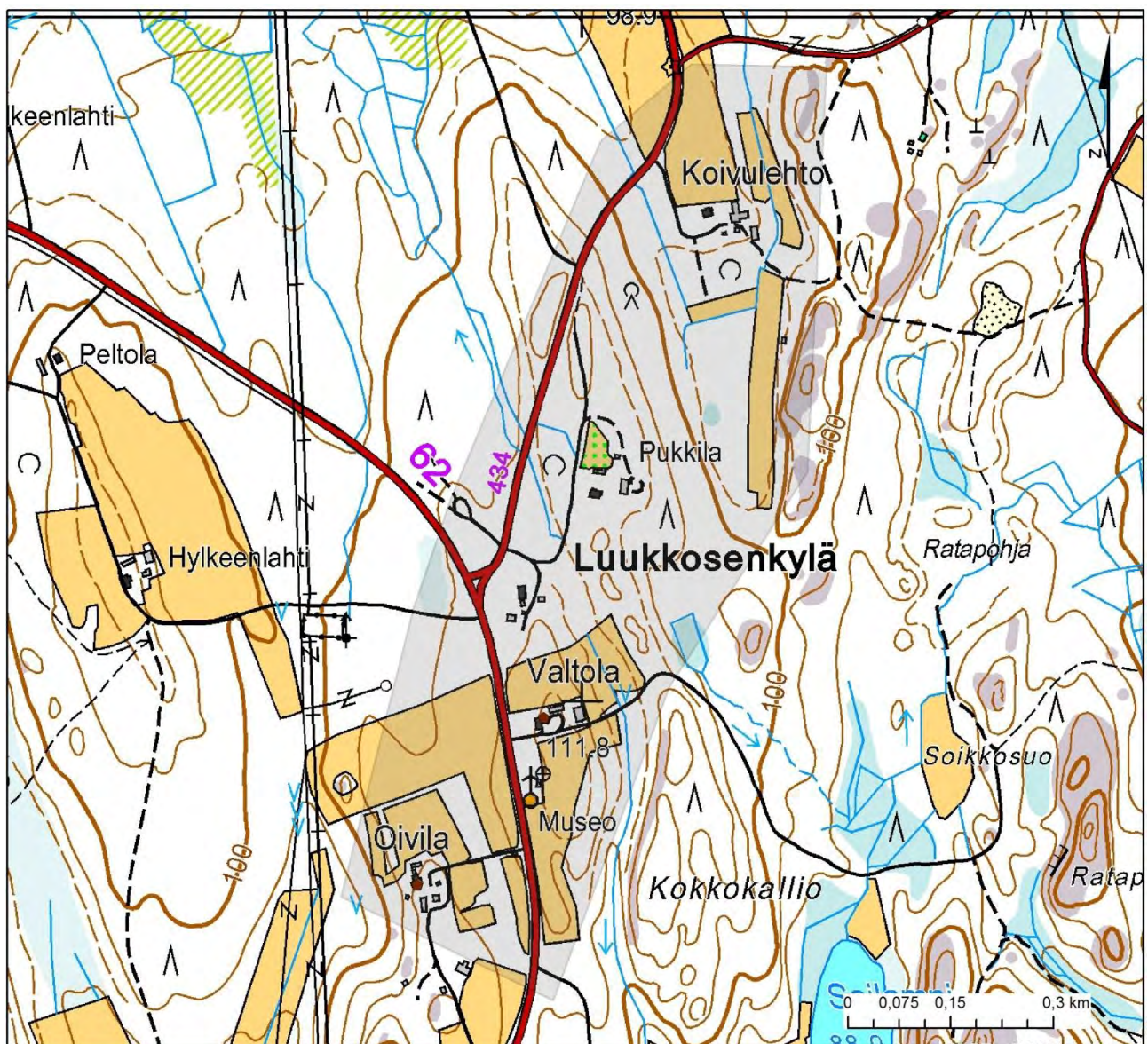
Luukkosenkylä sijaitsee viisi kilometriä Puumalan keskustasta pohjoiseen. Maiseman perusrakenteen muodostavat loivapiirteiset lähes pohjois-etelä -suuntaiset moreeniharjanteet.

Luukkosenkylän pellot on raivattu harjanteiden itärinteille. Alueella on kolme tilaa sekä muutamia uudisrakennuksia. Tilat ovat perinteisiä. Koivukylän ja Oivilan tilakeskukset on rakennettu tilan peltojen eteläosaan, Valtola peltojensa pohjoisreunoille. Avoimia viljelynauhoja kehystävät kapeat koivuvaltaiset reunavyöhykkeet ja sen takana kuivat, mäntyvaltaiset kankaat. Oivilan ja Valtolan pihapiirejä kehystävät ja rajaavat voimakkaasti varttuneet korkeat kuusiaidat. Peltomaisema on lievästi kumpuilevaa ja lohkojen reuna-alueilla, teiden varsilla on yksittäisiä maisemapuita sekä Koivukylän läheisyydessä iso koivujen ympäröimä kiviraunio. Maisema-aluetta halkoo kaksi tielinjaa sekä niiden risteys muutoslinjoineen.

Aluetta koskettaa kaksi Natura-aluetta, Katosselkä-Tolvanselkä alueen itäpuolella ja Lietveden Natura-alue länsipuolella. Molemmat alueet ovat tärkeitä saimaannorpan elinalueita.

Arviointi

Suur-Saimaan seudun veden läheisyyteen moreeniharjanteiden rinteille muodostunut pieni, löyhä ryhmäkylä, missä tilakeskukset ovat rakentuneet peltoalueidensa reunoille.

Merkinnät

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue 2010
- Rakennussuojelukohde
- Arvokas rakennusperintökohde

Lähdeaineisto:
 MML, 2012
 OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu
 (valtion ympäristöhallinnon virastot), 2012
 Museovirasto, 2012
 Etelä-Savon maakuntaliitto, 2012
 Etelä-Savon Ely-keskus, 2012